

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

TEN, KUR SUSTOJO LAIKAS...

"Kauno diena", Kaune leidžiamas dienraštis, skaitytojų skaičiaus didumu Lietuvoje išsikovojęs trečiąją vietą, skelbia savo bendradarbiės Irenos Jacevičienės rašinį apie kelionę į Soldiną, ir ten, prie Dariaus ir Girėno žuvimo paminklo, įvykusias iškilmes.

Pasekite ką Irena Jacevičienė rašo.

DIRVOS red.

Jau rašėme: liepos 25 d. minint S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio 60-ąsias metines lakūnų žuvimo vietoje vyko iškilmės. Jose dalyvavo ir Kauno atstovai. Vyriausybės delegacijos, vadovaujamos Lietuvos Respublikos ministro pirmininko Adolfo Šleževičiaus, sudėtyje buvo Kauno miesto Tarybos pirmininko pavaduotojas Klemensas Rimšelis ir miesto mero pavaduotojas Rapolas Vasičiauskas. Atstovaudami Kauno miestui, jie padėjo vainiką prie paminklo Dariui ir Girėnui. Vizito metu kauniečiai įteikė atminimo suvenyrus Lenkijos Respublikos vietinės valdžios atstovams – Gožovo vaivada Zbignievui Pušui ir Myslibožo burmistrei Vieslavai Ružnickai. Atminimo dovanos iš Kauno perduotos ir Lenkijos lietuviams.

Iškilmėse prie S. Dariaus ir S. Girėno paminklo dalyvavo miesto Tarybos deputatai Andrius Dručkus, Vytautas

Stašaitis, Gediminas Sakalnikas, Ina Bedarfienė, Liudas Mažylis, miesto Valdybos pareigūnas Zenonas Vainoras, Irena Bajorūnienė bei Romualda Pelutienė.

Kartu su savivaldybės atstovais į iškilmes vyko ir Lietuvos Respublikos Seimo nariai kauniečiai, Lietuvos krikščionių demokratų partijos atstovai Kazimieras Kuzminskas bei Kazimieras Kryževičius, kuris prie paminklo pasakė kalbą.

Iškilmėse dalyvavo ir mūsų spec. korespondentė Irena Jacevičienė. Šiandien pradėdame spausdinti jos reportažus iš Lenkijos.

Aplankyti Pščelniką (Soldiną) – Dariaus ir Girėno žūties vietą – daugelio lietuvių svajonė. Norinčių važiuoti buvo daug, bet galimybių – mažai. Ir labai gaila, kad keltas žmonių apsigalvojo ir jų vietos liko tuščios. Apmaudu dėl žmonių neatsakingumo. Į šią kelionę vyko tie, kurie daug jėgų, sveikatos, laiko ir širdies atidavė Tautos Didvyrių atminimo, jų žygio įamžinimui.

Praėjusį penktadienį, liepos 23-ąją – kelionės rytą, švietė saulė, nors padangės pakraščiuose plaukė debesys. Apie devintą valandą pajudėjome iš Kauno. Po geros valandos buvome Lazdijuose.

(Nukelta į 5 psl.)

Kelionės į Lietuvą neapsieina be įspūdžių. Aišku, ne visi tokie, kaip pernai DIRVOJE skelbti redaktoriaus Balio Gaidžiūno, kai jis, nuvykęs į Kauną, pastovėjo prie savo buvusios gyvenvietės namo, kur jo bute anuomet įvyko steigiamasis VLIKO posėdis.

Tas Balio Gaidžiūno apsilankymo aprašymas primena epizodą apie Washingtono muziejaus palubėje pakabintą "Spirit of St. Louis" lėktuvą, kuriuo Ch. Lindbergh'as perskrido Atlantą. Skačiau, kad, senatvės sulaukęs Lindbergh'as, sykį atvyko į muziejų ir pasiprašė leisti jam pasėdėti lėktuve, su kuriuo jis 1927 nugalėjo Atlantą...

Teigsiu, kad šis, kokio nors neeilinio įvykio dalyvio noras sugrįžti, pažūrėti, ten pabūti yra ne tik suprantamas, bet ir jaudinantis.

Mes, kiti, atsilankome Lietuvoj pasidaruoti arba bent pereiti vaikystės dienos vaikščiotojoms gatvėms bei parymoti prie paminklų ar tose vietovėse, kuriose, kentėjo ar savo gyvybes, visai nežiūrėdami savęs, klojo žmonės už nepalaužiamus idealus. Klojo už tai, kad, okupanto sunaikintoje Lietuvoje, šią dieną būtų galima bent laisvai kalbėti.

Į Lietuvą dabar skrendame lėktuvais, nors galima ir kitaip ten nuvykti. Aš liepos pradžioje skridau Lufthansos lėktuvu. Šio atskridimo ir, Lietuvoje praleidus dvi savaites, išskridimo įspūdžiams skiriamas šis straipsnis.

Iš kelionės į Lietuvą – 1

KELIONĖ LĖKTUVU

Antanas Dundzila

Gerb. Redaktoriau: Šia tema, "Iš kelionės į Lietuvą" bandysiu parašyti straipsnelių seriją – gal 3, gal 4. Tai bus daugumoje rašiniai "iš akies ir iš širdies", bet ne koks nors drąskymasis aktualiosiomis temomis, kurios šiuo metu rūpesčius kelia. Sąmoningai suprasdamas kai kurių savo straipsnių hiperkritišką pobūdį, kartais sau gnybu į ranką ir galvoju, ar aš nesidarau, bent laikraštyje, pikto žmogumi.

Tačiau vistiek atrodo, tai beveik jaučiu, kad to "iš širdies" priėmimo ir Lietuvai ir DIRVAI esu lyg tai skolingas... Nežinau, kaip gerai (mano paties požiūriu – sau juk bandau būti irgi kritiškas) tas planuojamos serijos rašymas pavyks. Tačiau prašyčiau seriją "Iš kelionės į Lietuvą" pažymėtus straipsnius taip ir laikraštyje žymėti.

Ši kelionė man buvo didelis įvykis mano gyvenime. Gal tai pajus ir DIRVOS skaitytojai. Jiems (ir dalinai sau) rašau. Jei apie tai nerašyčiau DIRVAI – gal iš vis to visko nerašyčiau. Jums esu dėkingas už galimybę šias mintis skelbti. Daugelis, Lietuvą aplankę ir, joje įspūdžių prisikaupę, tokios galimybės neturi ar jos nebando. Aš šią galimybę laikau privilegija. Jums už ją pagarbiai dėkoju.

Per naktį iš Washingtono ir Frankfurtą atskridus dramblio tipo, didžiuliui DC-10 lėktuvu, jau aerouoste ruošimasis skridimui iš Frankfurto į Vilnių atrodė beveik šventiškai. Tautinę savigarbą maloniai dilgino visur taisyklingai rašomas ir beveik taisyklingai ištariamas Vilniaus miesto vardas ir tam skridimui stovintis Boeing 737 dvimotoris lėktuvas. Pasąmonėje sau kartočiau, kad čia nėra ko vaikščiai džiūgauti, nes ta teisė – Vilnių vadinti Vilniumi ir į jį bet kada skristi – mums paprasčiausiai privalo priklausyti ir dabar jau priklausio! Deja, kitas balsas kugždėjo, kad pusę šimto metų taip nebuvo...

Ir mūsų dvimotoris, atrodo, į Vilnių kilo kitaip – lengviau, greičiau už aną, pereitą vakarą transatlantinei kelionei pakrautą DC-10 dramblių. Pradėjus riedėti pakilimo taku, dabar šio mažesnio lėktuvo sparnai taip tingiai nebesiūbavo, daug sparčiau kaupėsi greitis ir per motorų ūžimą girdėjosi linksmas, lengvesnis besisukančių ratų daužymasis per girardinio siūles. Dar desėtkas sekundžių pakilimo taku ir gana stačiu kampu mes jau plėšėmės į viršų.

Nors bendrąjį maršrutą žinojome, tačiau, artėjant prie Vilniaus ir pradėjus leistis, pro debesų proplįšas sekti apylinkių geografiją nebuvo lengva. Tolimesniuose priemiesčiuose matėsi daug statomų mažų gyvenamųjų namų. Argi Lietuvoje jau taip sunku

gyventi, kai šitaip statomasi, klausiau savęs. Kas tie žmonės, kurie statosi namus, o tų namų atrodo šimtai?

Vėliau, važinėdamas po Lietuvą, šia plintančių priemiesčių statyba dar ne kartą stebėjaisi.

Dar minutė – kita ir lėktuvas sklendė prie pat žemės. Po mumis pieva staiga pavirto į nusileidimo taką. Sūcypė, trinkelėjo į betoną ratai. Mes riedėjome Vilniaus žeme!

Važiuojant link keleivių stoties pastato, sekiau pirmuosius aerouosto vaizdus. Aerouostas beveik tuščias. Daug įrengimų atrodo aprūdiję, apleisti. Štai, stovi keli apšepę, rusiškos gamybos keleiviniai lėktuvai su nublukusiomis lietuviškomis trispalvėmis. Tai čia bus tie Lithuanian Airlines oro linijos "Antanovai" ir "Tupolevai"...

Iš amerikiečių spaudos žinoma, kad ši lietuvių firma turi 7 Antanovus, 7 Tupolevus, 12 mažesnių Jakų ir nuomojasi vieną amerikietiška 737. To "amerikono" mums atskridus Vilniuje nebuvo: matyt, buvo išskridęs į vakarų valstybes.

Rusiškais lėktuvais Lietuvos oro linija skraido tik į buvusio sovietinio bloko šalis. Nežinant tikrųjų techninių priežasčių tokiam kelionių pasidalinimui, tai gal visai teisingas sprendimas: Lietuvai nėra ko vakaruose demonstruoti nusususį sovietinių lėktuvų.

(Nukelta į 3 psl.)

1993 m. liepos 21 d. Chicago Kultūros centro rūmuose buvo pasirašyta Vilniaus ir Chicago miestų bendradarbiavimo sutartis. Sutartį pasirašė miestų merai Vytautas Jasulaitis ir Richard M. Daley.

Tuo būdu, prieš penkerius metus Chicago-Vilniaus draugystės komiteto pradėtas darbas įgavo naują kokybę, įtraukiant į aktyvią veiklą Vilniaus ir Chicago municipalines institucijas.

Turinčius pasiūlymų, kaip naudingiausiai išnaudoti užsimezgusius oficialius ryšius tarp šių, lietuviams svarbiausių, miestų ar norinčius dalyvauti konkrečioje veikloje, prašome kreiptis į Chicago-Vilniaus draugystės komiteto pirmininką Stanley Balzeką 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629 (312) 582-6500.

Jono Tamulaičio nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• TĖVYNĖS SAJUNGA PASKELBĖ AKCIJĄ DĖL GYVENTOJŲ INDĖLIŲ VERTĖS ĮSTATYMO PRIĖMIMO.

Lietuvoje yra nuvertintas ne tik žmonių darbo užmokes-
tis, kapitalo vertė, bet ir gyventojų santaupos, įsigytos akci-
jos, – pareiškė rugpjūčio 11 dieną įvykusioje spaudos kon-
ferencijoje Seimo narys, Tėvynės Sąjungos (Lietuvos kon-
servatorių) valdybos pirmininkas Gediminas Vagnorius. Nu-
vertėjus pinigams, gyventojų indėliai sumažėjo apie šimtą
kartų, o Vyriausybė 1991 metų vasario 26 dienos indėlius
nutarė indeksuoti tik 10 kartų.

Tėvynės Sąjungos valdybos pirmininkas nurodė, kad
1991 metų vasario 26 dieną sukaupti gyventojų indėliai turi
būti indeksuojami, šių santaupų vieną rublį (taloną) prilygi-
nant vienam litui. Santaupos turi būti atstatomos ne iš biu-
džeto, o iš dalies privatizuotino valstybės kapitalo, perdavus
jį Lietuvos taupomajam bankui. Tai būtų visiškai teisinga,
nes iš gyventojų indėlių yra pastatyta maždaug vienas treč-
dalis Lietuvos įmonių ir sukaupta kitokio valstybės turto.

Lietuvos konstitucijos 68 straipsnis suteikia piliečiams
įstatymų leidybos iniciatyvinę teisę. Tėvynės sąjunga paren-
gė įstatymo "Dėl gyventojų santaupų kompensavimo ir akci-
jų (pajų) vertės atstatymo" projektą ir prašo rinkimų teisę
turinčius Lietuvos piliečius savo parašais paremti šį projektą.
Seimui pateikti jį numatoma 1993 rugsėjo mėnesį. Projekte
tekstas spausdinamas "Lietuvos aid'o" rugpjūčio 12 dienos
numeryje.

• LIETUVAI REIKIA ŠIMTO NAUJŲ ĮSTATYMŲ IR...
DEŠIMTIES NAUJŲ KALĖJIMŲ. Taip pasakė Lietuvos tei-
singumo ministras Jonas Prapiestis, duodamas interviu
ELTOS korespondentui apie Lietuvoje dabar įgyvendinamą
teisinę reformą. Nors Lietuva jau turi pagrindinį įstatymą –
Konstituciją, tačiau, ministro žodžiais, joje yra nerr aža nuo-
rodų į įstatymus, kurių dar nėra. Paskaičiuota, kad reikia
parašyti dar apie 100 naujų įstatymų. Prie Teisinjumo mi-
nisterijos sudaryta specialistų grupė baigia parengti visų
kodeksų projektus. Rudenį Seimui jau bus pateiktas svars-
tyti Baudžiamojo kodekso projektas. Siūloma mažinti baus-
mes laisvės atėmimu ir didinti galimybes už nusikaltimus
skirti finansines baudas. O Lietuvos kalėjimai, kaip ir kitų
postkomunistinių šalių įkalinimo įstaigos, ministro žodžiais,
visiškai neatitinka civilizuotų bausmės atlikimo sąlygų. Lai-
kantis tarptautiniuose dokumentuose reglamentuojamos
tvarkos, Lietuvoje reikėtų pastatyti dar dešimt naujų kalėji-
mų. Teisinė reforma – ilgas darbas ir žmonių skubinti čia
negalima. Prieškario Lietuvos teisinė struktūra buvo kuria-
ma daugiau kaip dešimt metų, pabrėžė ministras Jonas
Prapiestis.

• PASKUTINIS RUSIJOS KARIUOMENĖS DALINYS
IŠEIS IŠ LIETUVOS RUGPJŪČIO 28 DIENĄ. – pasakė
Krašto apsaugos ministras Audrius Butkevičius rugpjūčio 12
dieną spaudos konferencijoje. Lietuva, pabrėžė ministras,
bus pirmoji postsovietinė šalis, kurią paliks Rusijos ginkluo-
tosios pajėgos.

Dabar Lietuvoje yra apie 3.000 Rusijos kariškių. Jie
krauna į vagonus bei geležinkelio platformas karo techniką ir
ginkluotę. 1991 metų pabaigoje, Rusijos duomenimis, Lietu-
voje buvo maždaug 30 tūkstančių SSRS kariškių. Jie buvo
dislokuoti penkiose divizijose. Pirmoji išsikėlė užpernai iš
šiaurės miestelio Vilniuje. Krašto apsaugos ministras pabrė-
žė, kad Rusija, išvedusi iš Lietuvos savąją kariuomenę,
įvykdys vieną svarbiausių tarptautinių įsipareigojimų.

• SPAUDA PRANEŠA APIE NAUJĄ LIETUVOS AMBA-
SADORIAUS JAV KANDIDATŲRA. UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA KOL KAS TYLI. Lietuvos laikraščiuose skel-
biama, kad Lietuvos Respublikos ambasadorium JAV ruo-
šiamasi paskirti istorijos daktarą Alfonso Eidintą.

Užsienio reikalų ministras Povilas Gylys nepaneigė šių
žinių. Jis pasakė ELTOS korespondentui, kad procedūra
dėl ambasadoriaus paskyrimo pradėta. Apie tai ministerija,
pasak Povoilo Gylio, informavo dabartinį ambasadorių Stasį
Lozoraitį. Tačiau ministerija oficialiai negali pranešti naujojo
ambasadoriaus pavardės, kol nebus gautas JAV vyriausy-
bės sutikimas.

A. Eidintas šiuo metu atostogauja. Kandidatui į amba-
sadorius 41 metai. Jis baigė Vilniaus Pedagoginio instituto
istorijos fakultetą ir kurį laiką dirbo šio fakulteto naujausių
laikų istorijos dėstytoju. Po stažuotės Wisconsinso univer-
sitete (JAV) paskirtas Mokslų Akademijos Istorijos instituto
direktoriaus pavaduotoju. Dabar yra šio instituto skyriaus
vedėjas.

A. Eidintas tyrinėja nepriklausomos Lietuvos istoriją, šio-
mis temomis daug rašė spaudoje, yra išleides knygų, tarp jų
ir monografijas apie Lietuvos Prezidentus Antaną Smetoną
bei Kazį Grinių. A. Eidintas gerai kalba vokiškai, angliškai,
rusiškai ir lenkiškai.

Ambasadoriai skiriami Prezidento dekretu. Prezidento
patarėju tarnyboje bei Prezidento kanceliarijoje ELTAI pra-
nešė, jog dokumentai dėl Alfonso Eidinto iš Užsienio reikalų
ministerijos negauti.

• NUO RUGPJŪČIO 12 DIENOS PAREIGAS ĖITI PRA-
DĖJO BALTARUSIJOS RESPUBLIKOS LAIKINASIS REI-

Laikė pertraukėlės: Dalis Lietuvos studentų krepšinio rinktinės žaidėjų 1993 m. Pasaulinėje
Universiadoje, š. m. liepos mėnesį, Buffalo, N.Y. Penkta iš kairės – Kapitonas Lina Dambrauskaitė.

ŽINIOS IŠ JUNGTTINIŲ TAUTŲ

Liepos 19 URM-jai per-
duota visoms JT valstybėms-
narėms išplatinta Latvijos no-
ta, kurioje reaguojama į Rusi-
jos Federacijos aukščiausio-
sios Tarybos ketinimus at-
šaukti 1920 Taikos sutartį.

Liepos 20 Ambasadorius
A. Simutis pranešė Paragva-
jaus Laikinam reikalų patikė-
tinui Sr. Peralta, kad š.m.
rugpjūčio 15 d. Prezidento
Juan Carlos Wasmosy inau-
guracijoje Lietuvos vyriausy-
bė atstovaus LR Ambasad-
orius Venesueloj V. Dambrava.

Taivano atstovas R.
Chuang susitiko su Misijos
patarėja G. Damušte ir įtei-

kė pasiūlymą dėl technikų
kvalifikacijos kursų Taivane.
Taivanas 1994 vasario mėn.
rengia 3-4 mėnesių kursus
draugiškų valstybių aukštųjų
technikos bei politechnikos
mokyklų dėstytojams iš įvai-
rių specialybių, kaip pvz.
spalvotų televizorių remon-
tas, baldų gamyba, kompiu-
terių servisas. Neesant diplo-
matinių santykių su šia šali-
mi, Lietuvos kandidatus re-
komenduos atitinkamų insti-
tucijų direktoriai. Taivanas
padengs atrinktųjų išlaidas.

Misijos patarėjas D. Su-
ziedėlis dalyvavo Penkto ko-
miteto neformalios darbo
grupės posėdyje aptarti JT
civilinės tarnybos postų geo-

KALŲ PATIKĖTINIS Lietuvoje Vladimiras Sčastnas. Jam 44
metai, yra baigęs Minsko užsienio kalbų institutą, dirbęs
Jungtinių Tautų Organizacijos sekretariate, įvairiose Balta-
rusijos Užsienio reikalų ministerijos struktūrose. Pastaruoju
metu, iki paskyrimo dirbti Lietuvoje, buvo Baltarusijos URM
dvišalio bendradarbiavimo departamento direktorius.

Dabar Lietuvoje veikia 16 užsienio valstybių ambasadų,
dirba trijų valstybių laikinieji patikėtiniai, keli tarptautinių or-
ganizacijų atstovybių vadovai. Lietuvą yra pripažinusios 118
pasaulio valstybių. Diplomatiniai santykiai atkurti ir užmegzti
su 82 valstybėmis.

• DINGO 20 MILIJONŲ JAV DOLERIŲ! Tokia antraštė
sensacingą straipsnį spausdina "Respublikos" dienraštis
rugpjūčio 12 dienos numeryje. Kaip pavyko sužinoti iš kom-
petentingų šaltinių, rašoma straipsnyje, šiuo metu iš įvairių
Lietuvos bankų kaip pseudokreditai yra pagrobta apie 20
milijonų dolerių. Ir keisčiausia, kad daugelį šių apgavysčių
buvo galima numatyti iš anksto. Nurodomi pavyzdžiai neži-
nia kur dingusių skolininkų, kuriems didžiulės kreditingės su-
mos buvo išduotos be jokio pagrindo, be rimtesnio užstato.

• VIS DAUGIAU ŽMONIŲ SERGA VĖŽIU. Lietuvos on-
kologijos centro direktorius K. Valuckas pranešė, kad kas-
met Lietuvoje užregistruojama apie 10 tūkstančių susirgimų
vėžiu. Iš jų apie šeši tūkstančiai ligonių nuo šios ligos mirš-
ta. Po Černobylio avarijos sergančiųjų vėžių žymiai padau-
gėjo. Didžiausiose miestuose vėžiu serga 14 procentų
daugiau žmonių negu kaime. Tarp moterų labiausiai papli-
tęs krūtų, tarp vyrų – plaučių vėžys. Vėžio profilaktikai šiais
metais iš Lietuvos biudžeto buvo skirta 50 milijonų litonų.

Neseniai Vilniuje lankėsi JAV onkologijos centro gydyto-
jai ir pažadėjo pagalbą.

• 100 NETIKRŲ LITŲ VAINIKAVO KOLEKCIJĄ. Žemės
Ūkio banko Utenos rajoniam skyriuje rasta padirbtas 100 litų
vertės kupiūra. Šimto litų banknotai buvo labiausiai apsau-
goti, bet padirbinėjams, atrodo, nėra negalimų dalykų. Da-
bar jau Lietuvos policija turi pilną kolekciją – visi Lietuvos
pinigai padirbinėjami. Nors įvedant litus, žurnalistams spau-
dos konferencijoje specialistai iš užsienio buvo pareiškę, kad
nepadirbinėjamų pinigų nebūna, visus nustebino – tempai.
Tikėtasi, kad suklustoti banknotai ims rodytis po kokio pus-
mečio.
(V.P.)

grafinių paskirstymą valsty-
bėms-narėms. Pagal naujai
siūlomą kvotų sistemą, da-
bartinis Lietuvai skiriamas
postų skaičius (nuo 4 iki 14)
nesikeistų.

Liepos 21 gauta Suomijos
nota Cheminių ginklų kon-
vencijos signatarėm. Notoje
pateikta informacija apie du
1994 metais Suomijoje organi-
zuojamus kursus (įvadinis:
vasario 1 – gegužės 31, pa-
žangusis: rugpjūčio 22 -
gruodžio 16) besivystančių
šalių analitiniais chemi-
kams. Kursų tikslas: supa-
žindinti su metodologija, kuri
yra reikalinga įgyvendinti
cheminių ginklų konvencijos
sąlygas. Lietuvos vyriausybė
kviečiama rekomenduoti kan-
didatus. Programą organi-
zuoja Suomijos URM su
Suomijos tyrimo projektu dėl
cheminio susiginklavimo kon-
trolės. Atrinktųjų išlaidas pa-
dengs Suomijos vyriausybė.

Misijos patarėja G. Da-
mušytė pranešė URM, kad
vienas iš stambiausių JAV
fondų, The Pew Charitable
Trusts, 1994 sausio – birželio
mėn. organizuoja kursus Ge-
orgetown Universiteto Užsie-
nio tarnybos mokykloje
Washington'e ekonomistams iš
šalių, kurios pereina iš centri-
nio planavimo į laisvosios
rinkos sistemą. Šalia akade-
minės programos, numatyta
ir šešių savaičių praktika. Į
kursus numatoma priimti 20
ekonomistų. Kandidatai
įduoda pareiškimus su darbo-
vietės rekomendacija iki lie-
pos 31.

Liepos 23 Misijos patarė-
jas D. Suziedėlis dalyvavo
Rytų Europos valstybių gru-
pės posėdyje aptarti Genera-
linės Asamblėjos komitetų
sistemos reformas ir šių re-
formų reikšmę regioninių
grupių atstovavimui Asam-
blėjos tarybose. Norint įtvir-
tinti efektyvesnę Asamblėjos
darbo tvarką, pradedant atei-
nancia (48) Asamblėjos sesija
(Nukelta į 9 psl.)

LENKINIMAS LIETUVOJE TEBEVYKSTA

Juozas Žygas

Reikia dar kartą grįžti į praeityje nepilnai užbaigtą temą. Kadangi ji yra per daug opi, tad reikia ją išsamiau panagrinėti. Per šimtmečius lenkinti, prie to jau esame ipratę, kad net nebejačiame, kuomet jis vyksta. Praeityje buvome lenkinami bajorų, vyskupų, kunigų ir lenkų ar aplenkėjusių urėdinkų. Bolševikinės okupacijos metais, Maskva stengėsi tautinę nesantaiką sukelti, kad drumstame vandenyje, galėtų lengviau žvejoti. Tad beveik grynai lietuviškas vietoves Gudijai priskyrė ir jokių lietuviškų mokyklų neleido. O Vilniaus krašte visokiais būdais lenkams pataikavo.

Ir, žinoma, lietuvių talką rado. Vienas iš didžiausių prisitaikėlių ir padlaižiautojų, kuris sugriovė ką tik sukurta Vilnijos lietuviškų mokyklų tinklą – tai buvo J. Žiugžda. Be reikalo tam tautos išdavikui ir lenkintojui, Lietuvių Enciklopedija tiek vietos paskyrė. Nuotraukoje, atrodo, kaip tikras Mefistofelis – nenoriu kito žodžio panaudoti. Tik palyginus su Tarybų Lietuvos enciklopedijos nuotrauka, tai, atrodo, kad L.E. panaudojo A. Žiugždos nuotrauką. Tai tik tarp kitko, reikalas yra ne tame!

Kovo 11-tosios aktas ir Lietuvos atsistatymas, Vilnijos lietuviams beveik nieko gero nedavė. Tik dabar jau kiti į sceną atėjo. Jau nebe lenkai vaivados, bet Lietuvos švietimo (abu) ir kiti ministrai, tą lenkinimo darbą atlieka. Bekalbėdami apie mažumų teises, tų pačių teisių lietuviams nebelieka. Aš nesiūlau lenkams pritaikyti, Lenkijoje praktikuotus "tautinių mažumų" įstatymus, bet tik tuos, kurie yra praktikuojami Amerikoje. Tai po 20-ties metų, jokių "Šalčininkų problemų" nebebus. Bet jeigu Lietuvoje ir toliau bus eina ma tuo pačiu keliu, tai Šalčininkų problema neišnyks, bet Trakų, Giedraičių ir kiti klausimai. Nejaugi, vėl bus grįž-

tama į Vendžiolgalos ir Babtų "respubliką" laikus?

Lietuvos ministrai ir įvairūs pareigūnai, kurie su Lenkijos atstovais kalbasi ir tariaisi, turėtų būti su Vilnijos ir Seinų krašto, lietuviškomis problemomis supažindinti. Dabar jie mano, jeigu partinę mokyklą ar Marksizmo katedrą baigė, tai su visais klausimais jau yra susipažinę. Dabar dažnai, galbūt ir be blogos valios, atrodo, kad yra lyg "iš kelmo išspirti". Nes vietos lietuvių klausimais, visai nėra painformuoti ar net nesuinteresuoti. Be to, iš viso net nekalbama, kad šimtmečiais padaryta lietuviams skriauda, turėtų būti atitaisyta.

Kadangi ministrai ir kiti pareigūnai, negali būti visais klausimais informuoti. Tad manyčiau, kad tos ministerijos, kurios su tais klausimais susiduria, turėtų turėti tiems klausimams referentus. Kurie neturėtų būti su partinėmis rekomendacijomis, bet vietiniai – pasižymėję lietuviškoje veikloje. Reiškia su klausimu ir lenkų kėslais vispasiškai susipažinę.

Deja, deja, dabartinė Lietuva visai ne ta linkme eina. Kad būtų aiškiau tai pacituosiu, kad tuo reikalu Lietuvos spaudoje rašoma. "Prieš metus Eišiškėse atsikūrus vieningai šiam rajone lietuviškai vidurinei mokyklai, smarkiai pagyvėjo visas vietos lietuvių kultūrinis gyvenimas. Deja, ji varguolio teisėmis glaudžiasi antrosios rusiškos vidurinės mokyklos III aukšte. Pradinukai ir čia nesutelpa – mokosi vaikų darželyje. Pietryčių lietuviai sumanė statyti Eišiškėse Lietuvių kultūros centrą su mokykla. Čia atsirastų vietos lietuviškam knygynui, kurio dabar mieste nėra, nedideliame kraštotyros muziejui. Kuolys padrąsino: "Aš manau, kad lėšų bus, nors biudžetas dar nepatvirtintas". Deja, deja ... Darius Kuolys netrukus buvo nuverstas. O naujasis ministerijos vadovas, kaip įprasta

KELIONĖ LĖKTUVU

Antanas Dundzila

(Atkelta iš 1 psl.)

Vilniaus aerouostas plečiamas, nes iki šiol keleviams tarnavęs pastatas buvo paprasčiausiai baisus – jį buvo suprojektavę kokie nors dar Stalino laikų autobusų stočių architektai.

Šiuo metu Vilniuje stovi naujas, moderniškias pastatas, jis jau naudojamas. Nežinia, kas tą naująjį projektavo, kokio keleivių skaičiaus aptarnavimui jis yra buvęs suplanuotas. Taip klausiu todėl, kad tarptautiniams skridimams skirtos salės jau dabar yra aiškiai per mažos: keleiviai iš dviejų, tuo pačiu metu atskridusių lėktuvų (sakykime viso apie 300 žmonių) naujose patalpose netilps. O gal tai homo sovieticus psichologija, kad žmonės turi būti koridoriuose laikomi, priversti ilgai visko laukti ir t.t. ir t.t.? Taigi ir mūsų apie šimtinę – laukėme vizų kontrolės, bagažo, muitinės tikrinimo – beveik kaip ir "anais" laikais. Vienaip ar kitaip, naujasis pastatas reikš didelį pagerinimą.

Aerouoste vaikščiojo automatiniais šautuvais ginkluoti Lietuvos sargybiniai, darbavosi uniformuoti muitininkai, matėsi korteles su tapatybes irodymu ant krūtinės pasikabinę aerouosto pareigūnai. Kai kurie iš jų savo tarpe kalbėjosi tik rusiškai. Ką gi, gal ta "tautinė mažuma" kada nors pramoks ir lietuviškai...

Mano vizoje Ambasadoriaus Lozoraičio parašas valdžios pareigūnams matomai jokių abejonių nekėlė.

Išskrendant, aerouosto akiratyje (senieji Vilniaus priemiesčiai) akis užkliuvo už vargą liūdijančių žmonių namų. Dokumentų ir daiktų

Lietuvoje, nejaučia atsakomybės už savo pirmtako pažadus. Į Eišiškių mero, lietuvių mokyklos direktoriaus ir tėvų pasirašytą prašymą, skirti lėšų mokyklos statybai. Ministras D. Trinkūnas balandžio 4 d. atsakė: "Skirti iš valstybės biudžeto lėšų 1993 metais Eišiškių 3-sios vidurinės mokyklos statybai neturime galimybės.

Užtat tą pačią dieną ministras patvirtino Lenkų kultūros centro Eišiškėse projektą (Lietuvos aidas 1993. VI.5 – Tekstas sutrumpintas J.Ž.). Ar tam buvo Kovo 11-sios aktas paskelbtas ir prie televizijos bokšto stovėta? Kad Želigowskio ir Jalbzykowskio vykdyta lietuvių priespauda, vėl sugrįžtų?!

kontrolė buvo labai paviršutiniška – ne taip, kaip vakaruose. Laipteliais nusileidę į išvykstančiųjų apatinę salę, atsidūrėme gana puošnioje, maitų neapdėtų prekių krautuvėje: visokiausi svaiginamieji gėrimai, kvėpalai, papuošalai, šokoladai ir prie kasos elegantiškai atrodanti, besišypsanti tarnautoja. Dviejų aukštų salė vėl, sakyčiau, bus mažoka dviejų lėktuvų keleiviams.

Turėdamas apščiui laiko, užlipau į antrąjį aukštą, užsisakiau vaisvandenių. Kainos – panašiai kaip vakarų aerouostuose – viskas daug brangiau. Mokėjau litais, bet kasininkė gražą atnešė... kramtomosios gumos pakeliais! Sakė, kad kasoje neturi litų... "Tik jau, panele, nueikite kur nors ir išsikeiskite tą banknotą", – nustebe prašiau, visai nežinodamas, kas čia dabar bus. "Gerai, prašau palaukti", – atsakė ir už kelių minučių gražą gavau litais. Vėliau galvojau ar su ta kramtomąja guma tik nebuvo apsukrus bandymas didinti parduotuvės apyvartą (Lietuvoje sakyti "marketingas")...

Į toliau pastatytą Lufthansos Boeinga 737 mus vėl vežė autobusu, kurį vairavo rusiškai kalbantis šoferis. Prie lėktuvo atsigrįžau į beveik užbaigtą keleivių pastatą, bandžiau nustatyti ar ir ateityje nebus tų tunelinių peronų tiesioginiam lipimui. Atrodė, kad ne. Ką gi, visai, kaip sovietinėje sistemoje, kai ir žiemą į šaltus, rusiškus lėktuvus keleiviai sėda su paltais ir po pusvalandžio ore, lėktuvui apšilus, paltus nusivelka.

Pakilome nuo "20" pažymėto pakilimo – nusileidimo tako, kas reiškė, kad mūsų pakilimo kryptis buvo 200 laipsnių nuo šiaurės, taigi truputį į pietvakarius. Vokiškai ir angliškai pilotai pranešė, kad skrisime virš Alytaus (gana gražiai ištarrė), "Suwalki", Olštino, Frankfurto (prie Oderio), Berlyno ir t.t.

Paprastai taip nedarau, bet šiam skridimui pasirinkau vietą prie lango, nes norėjau atydziau stebėti Lietuvos peizažą. Tačiau dangus vėl pasitaisė debesuotas, žemė kur ne kur matėsi. Praslinkus 20 – 25 minutėms po pakilimo pro debesų plyšį aiškiai matėsi Alytus su besisukančio Nemuno juosta ir tuoj už jo – vienas po kito vis didesni ežerai – Obelija, Metelys ir Dusia.

Iš aukšto žvelgiant į Alytaus miškus, mintyse sugrįžau į lygiai prieš savaitę buvojimą tenai. Tą liepos 11 d. sekmadienį Alytaus miško

gilumoj, buvusioje partizanų bunkerio vietovėse, vyko iškilmės – kryžiaus šventinimas ir žuvusiųjų paminėjimas. Dabar ten didoka duobė, bet 1949 ten žuvo priešui išduoti du Lietuvos partizanai: Daumantą – Lukšą į vakarus atlydėjęs ir sugrįžęs Pyplys "Mažytis" ir "Žinys". Iš bet kur žvelgiant į Lietuvos žemę, negalima neprisiminti partizanų ir jų sudėtų aukų. Bet tai atskira tema, kitame straipsnyje. Mūsų Boeingas vėl buvo virš debesų, beveik garso greičiu traukė į vakarus.

Kur tai prie Berlyno atstojau pasiraivyti ir nustebeu: pilotų kabinos durys buvo atidarytos! Amerikoje šitaip skristi dabar griežtai draudžiama, bijomasi teroristų. Jau nusileidus Frankfurte, lipti nesiskubinau, dar norėjau šnektelėti su pilotais.

"Ar būtų galima pamatyti Vilniaus aerouosto planą ir atskridimo – išskridimo procedūrą lenteles?", – kreipiausi į kapitoną. "Aš jums negaliu jų duoti, mes turime tik po vieną egzempliorių", – jis atsakė. "Bet aš noriu tik į jas trumpai pažiūrėti. Aš aviacijos srityje dirbu, bet Vilniaus lentelių esu nematęs", – skubiai aiškinau. "O, jei tik pažiūrėti, tai mielai!" – iš savo žemėlapių planšetės kapitonas ištraukė mano norimus planus. "Kai skridome, gaila, kad neatėjote pas mus, būtų me galėję kartu čia ir pasikalbėti", – jis tęsė pokalbį. "Kad Amerikoje griežtai draudžiama pašaliniais būti pilotų kabinoje skridimo metu... Čia saugumo sumetimais...", – aiškinau ir mintyse keiksojau prarastą progą skristi virš Lietuvos komercinio lėktuvo prikyje, greta pilotų.

Gi iš Vilniaus aerouosto planą štai ką patyriau. Vilniuje yra tik vienas pakilimo – nusileidimo takas, pažymėtas "02 – 20" ženklais. Tako ilgis – 2,500 metrų (8,200 pėdų), plotis – 50 metrų (165 pėdų), taigi, pagal vakarietiškus standartus, visai tinkamas vidutinių atstumų lėktuvams, tokiems kokiui dabar skridau. Abiejuose galuose takas turi Instrumentais Leidimosi Sistemą (ILS), būtinai reikalingą blogo matomumo metu.

Grįžęs Amerikon, palyginimui ieškojau panašaus aerouosto čia, bet, ant greitųjų, nieko panašaus neradau. Dėl to nenusimenu: pirma, Amerikoje yra apie 400 vien komerciniam susisiekimui naudojamų aerouostų; antra, jau dilginant tautinę savigarbą, visuose mažmožiuose kad ir sovietų nuniokiotos Lietuvos nereikia bandyti lyginti su Amerika... Lietuva yra Lietuva.

Šią "Iš kelionės į Lietuvą" straipsnių seriją tęsime. Iki sekančio karto! (1993-VII-31)

DĖL LIETUVOS MUITO ĮSTATYMO

PLB valdybos raštas Lietuvos min. pirmininkui Adolfui Šleževičiui

PLB valdybos raštas Lietuvos min. pirmininkui Adolfui Šleževičiui

Liepos pradžioje Lietuvos Vyriausybė paskelbė keletą nutarimų dėl iš Lietuvos išvežamų ir įvežamų gėrybių muitavimo. Vienas iš tų nutarimų, pažymėtas nr. 518 ir paskelbtas 1993 liepos 9, sako, kad bus muituojamos ir išvežamos lietuvių į Lietuvą siunčiamos dovanos, jeigu jų vertė bus didesnė negu 50.00 JAV dolerių. Šis nutarimas įsigaliojo liepos 15 ir jau pradėtas vykdyti.

Toks Lietuvos Vyriausybės pasielgimas labai surūpino ir sujaudino lietuvišką išėiviją, ypač kai buvo sužinota, kad viena lėktuvu siųsta dovanų siunta Vilniuje muitininkų buvo įkainuota ir pamuituota. Pavieniai žmonės, Bendruomenių vadovybių pareigūnai, organizacijų vadai pradėjo kreiptis į PLB valdybą ir prašyti skubiai veikti į Lietuvos vyriausybę, kad ji dovanų muitavimo atsisakytų. PLB valdyba, susisiekusi su kelių kraštų Bendruomenių vadovybėmis ir patyrusi jų nuomones, pasiuntė Lietuvos Ministrui pirmininkui Adolfui Šleževičiui raštą,

kuriame dėl muitų taip sakoma:

"Prieš keletą dienų mus pasiekė naujas Vyriausybės potvarkis dėl muitų. Aišku, tokius potvarkius (ar įstatymus) turi kiekviena valstybė ir jais tvarko įvežamų, išvežamų, bei tranzito gėrybių reikalus. Taigi ir Lietuvos valdžia čia neišrado nieko naujo. Tačiau viena to įstatymo dalis ir jau patirta jos vykdymo išvada bent Amerikos lietuvių gerokai sujaudino. Toji dalis yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas nr. 518, Jūsų ir Finansų Ministro Eduardo Vilkelio pasirašytas ir paskelbtas 1993 liepos 9. To nutarimo 2.5.2 skirsnelis, jeigu mes jį teisingai suprantame, nurodo, kad išėivijos lietuvių Lietuvos lietuviams siunčiamos dovanos nebus muituojamos tik tokiu atveju, jeigu jų vertė nebus didesnė kaip 50.00 amerikietiškių dolerių. Gi daugiau kainuojančios dovanos bus muituojamos, nuskaičiuojant 50.00 dol. PLB valdybai pranešta, kad viena tokia lėktuvu į Vilnių nusiųsta siunta taip buvo apmuituota ir muitas sumokėtas, siuntėjui iš anksto nieko apie

Svečiai iš Lietuvos Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos lietuvių parapijoj. Jie gilina mokslą Kento Valstybiniame Universitete, Kent, Ohio.

Iš kairės kun. G. Kijauskas S.J., E. Pogaželskienė, Z. Jucienė, V. Pogaželskis, O. Eidukevičiūtė ir juos lydėję P. Joga ir M. Lenkauskienė.

tai net nežinant.

Ši žinia, labai greitai ir plačiai plintanti tarp Amerikos lietuvių, juos labai neigiamai nuteikia Lietuvos Vyriausybės atžvilgiu. Susirūpinę žmonės asmeniškai kreipiasi į PLB valdybos pareigūnus, telefonais "bombarduojant" PLB įstaigą Amerikoje, Lietuvos ambasadą Washingtone, prašo skubiai veikti į Lietuvos vyriausybę, kad tokio dovanų muitavimo ji išvengtų.

Labai nenorėdami, kad šis reikalas pablogintų išėivių ir Lietuvos vyriausybės santykius ir sukeltų dar daugiau priešiškių negu sukėlė jų Stasio Lozoraičio ir už Lietuvos ribų gyvenančių lietuvių

pilietybės reikalai, kreipiamės į Jus, pone Ministrai Pirmininke, ieškodami išsamesnio išsiaiškinimo, kol šis ir dovanų siuntėjui, ir jų gavėjui labai jautrus reikalas dar neišsirutuliojo į kokį nors didesnį nesusipratimą tarp Lietuvos ir išėivijos. PLB valdyba norėtų gauti kokį nors raštišką paaiškinimą, kurį galėtų paskelbti išėivijos spaudoje ir išplatinti tarp 28 kraštų Lietuvių Bendruomenių."

Kai PLB valdyba gaus Ministro pirmininko atsakymą, paskelbs jį visuomenės žiniui ir tarsis su Kraštų Bendruomenėm bei su organizacijų vadovybėm, kokia tolimesnė veikla turėtų būti, – žinoma, tik tuo atveju, jeigu

Lietuvos vyriausybė dovanų muitavimą tęs.

Tais visais reikalais rūpintis PLB valdyba paprašė savo vicepirmininką Rimą Česonį, todėl visus muitų reikalus susirūpinusius pavienius žmones bei organizacijas prašome į jį kreiptis šiuo adresu: Rimas Česonis, 8282 Fawnsbrook Drive, Fishers, IN. 46038, USA. Kadangi Rimas Česonis yra dirbantis, tarnybos reikalais turi dažnai keliauti ir dėl to telefonu sunkiai pasiekiamas, geriausiai į jį kreiptis laiškais.

Bronius Nainys,
PLB valdybos pirm.

Pigios Kelionės į Baltijos Kraštus

TAUPLYK LAIKĄ . . . Su vieninteliu tiesioginiu skrydžiu nuo New Yorko Kennedy Airport iki Rigos Latvijoje. American Trans Air yra greičiausias keltas į Baltijos kraštus.

TAUPLYK PINIGUS . . . Palygink ir tauptyk su American Trans Air. Todėl kad Jūs nusipelnėt gerą patarnavimą, ir pigiausią kainą!

TAUPLYK NEPATOGUMUS . . . Su American Trans Air patarnavimais į Baltijos kraštus nėra jokio rūpesčio ar suspėsio į sekantį lėktuvą nes čia yra tiesioginis skrydis. NĖRA persėdimų. NĖRA laiko gaisimo. NĖRA bėdų!

Riga, Latvija	Skrydžio kaina
Birželio 1 iki rugsėjo 30	US \$480
Spalio 1 iki spalio 31	US \$405
Lapkričio 1 iki gruodžio 31	US \$310

Išvykstame kiekvieną trečiadienį ir šeštadienį

Ar Jūs skrendat darbo reikalais, ar pasimatyti su artimaisiais, Jūs norit ten nukeliauti ko greičiau. Nenorit persėsti, ar išleisti daug pinigų. American Trans Air's Tiesioginė Kelionė iš New Yorko iki Baltijos kraštų yra patogi, pigi ir paprasta. Argi ne taip Jūs visada ir norėjot keliauti? Paskambinkit American Trans Air arba savo Kelionių Agentui šiandien!

AMERICAN TRANS AIR

Užtikrinti keliones skambinkite 1-800-382-5892
arba savo kelionių agentui.

\$
310
nuo

Kelionė į vieną pusę
perkant ten ir atgal

Kelionė į vieną pusę perkant ten ir atgal. Bilietus reikia įsigyti mažiausiai 21 dieną prieš išskrendant. Lėktuvai kursuoja tik savaitės dienomis, ne savaitgaliais. \$16 išvykimo mokestis. Multo ir imigracijos mokesčiai į kainą neįskaityti. Taip pat, bilietą perkant, reikia sumokėti \$10 opsaugai, \$3 patarnavimams, ir \$1.45 agrikultūrai.

TEN, KUR SUSTOJO LAIKAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

Čia prisijungė Vilniaus autobusas ir Klaipėdos "Latvija". Pajudėjome Lazdijų muitinės link. Pradėjo lynoti. Ilga apie 2 km ilgio lengvųjų automobilių eilė laukė prie muitinės. Mūsų autobusai, pasieniečiui nurodžius, aplenkę visus stovinčius automobilius, privaziavo prie muitinės. Greitai buvo sutvarkyti visi formalumai. Po trumpo patikrinimo pervaziavome Lenkijos sieną.

Lenkijos gamtovaizdis panašus į Lietuvos – kalvos, kalneliai, lygumos, ežerėliai, apaugę ąžuolais, liepomis, klevais, beržais. Padangė visą dieną buvo aprausta debesų. Protarpiais palynodavo, protarpiais švietė saulė. Pakelės visur švarios, nušienautos. Pravažiavome daug mažų miestelių ir didesnių miestų. Pravažiavome ir Ameriką – mažytį kaimelį didžiausios pasaulio valstybės pavadinimu. Namai mūriniai, raudonų arba baltų plytų, dauguma tinkuoti, stogai daugiausia dengti raudonomis čerpėmis. Prie namų gėlynai, balkonuose daug gėlių. Daug reklamos, kuri labai spalvinga. Pakelėse daug kryžių ir koplystulpių, jie papuošti margaspalviais kaspiniais, girliandomis, gėlėmis.

Mūsų kelionės maršrutas – Žalgirio mūšio laukas. Jį pasiekėme visai pavakary. Dangus buvo apsiniaukęs, piktas vėjas ginė dangumi juodus debesis. Visa gamta atrodė prisodrinta 1410 metų kovų dvasios. Aplankėme Žalgirio mūšio memoriale įrengtą muziejų. Su mumis vyko paminklo atidengimo iškilmėse dalyvavęs, Lenkijoje gyvenantis ir ilgus metus rūpinęsis Dariaus ir Girėno žūties vietoje esančiu paminklu Julius Sanvaitis. Jo dėka, nors buvo pasibaigusios muziejaus lankymo valandos, mus įleido ir dar nemokamai. Apžiūrėjome tų laikų kovos ginklus, mūšio schemas, Taikos akto originalą. Žalgirio mūšio laukai, praėjus beveik šešiams šimtams metų, labai gražūs.

Nakvojome Žalgirio mūšio lauko pakraštyje. Pasistatėme margaspalves palapines. Draugiškai pavakarieniavome. Prie mažyčio lauželio ratu sustoję padainavome "Kur lygūs laukai", "Atskrend sakalėlis", "Neverk, motušėle". Vakare vėjas nurimo, debesis išsisklaidė. Sugulėme jau su temus. Užmerkę akis ne vienas matėme Vytauto ir Jogailos pulkus, girdėjome karių balsus, ginklų žvangesį, arklių kanopų dundesį...

Šeštadienio rytą pakilome anksti, nes naktis buvo vėsi ir palapinėse miegoti buvo šalta. Papyrusčiave leidomės kelionėn. Saulutė tai sušvisdavo, tai vėl pasislėpdavo. Pravažiavome Kamenecą, Ilavą, labai gražius ir tvarkingus miestus. Malborkas – antrasis mūsų maršruto punktas, kuriame sustojome. Jis labai primena mūsų Klaipėdą. Aplankėme Marieburgo pilį. Mums labai pasisekė – vėl įleido be bilietai (o bilietas čia kainuoja 45 tūkst. zlotų). Tai reto didumo ir grožio Viduramžių Ordino pilis. Ji apjuosta tvirtu pilies mūru. Joje kažkada buvo suimtas didysis mūsų kunigaikštis Kęstutis, kuris vis dėlto sugebėjo pasprukti. Joje yra buvęs ir Vytautas. Labai gaila, jog turėjome nedaug laiko ir neturėjome nei gido, nei vertėjo. Nepaprastai visus sužavėjo koklių, porceliano, rankraščių ekspozicijos. Pavaikščiavome viduramžiais dvelkiančiais pilies koridoriais, menėmis. Daug kur vyksta remontas. Ispūdingiausios gintaro ir ginklų ekspozicijos. Gintaro ekspozicija turtingesnė nei mūsų šie

Palangoje. Nupasakoti viską sunku, reikia pačiam pamatyti.

Išvažiuojant iš Malborko gana ilgą kelio atkarpą važiuojame labai lygiai grįstu grindiniu. Į tolimas nusidriekę saulės spinduliuose skendėjo įvairaus geltonumo javų laukai. Kai kurie javų plotai pilni žydinčių aguonų, rugių, ramunių. Vieni javų plotai išmarginti vienspalvėmis gėlėmis, kiti – margaspalvių gėlių kilimu. Kai kur matėsi geltonų, mėlynų lubinų plotai. Javapjūtė dar neprasidėjusi. Keliai asfaltuoti, bet

Illinois valstijos gubernatorius Jim Edger pasiuntė Vilniaus miesto merui Vytautui Janulaičiui knygą apie Illinois valstiją. Iš kairės: Rūta Juška, Valentinas Šapalas, Pat Michalski – atstovė etniniais reikalams, Vilniaus meras Vytautas Janulaitis, prof. Jurgis Vanagas – Vilniaus universiteto atstovas ir Danas Ruseckas – Vilniaus vyriausias architektas.

Dariaus ir Girėno žuvimo vietoje, Lenkijoje, esantis paminklas.

LIETUVOS MIESTŲ TELEFONŲ KODAI

(Sukti 011 + 370 + čia esantį miesto kodą + asmens telefono nr.)

Naujoji Akmenė ...	95	Palanga	36
Alytus	35	Panevėžys	54
Anykščiai	51	Pasvalys	71
Birštonas	10	Plungė	18
Biržai	20	Prienai	49
Druskininkai	33	Radviliškis	92
Elektrėnai	37	Rasainiai	28
Gargždai	40	Rokiškis	78
Ignalina	29	Skuodas	16
Jonava	19	Sniečkus	66
Joniškis	96	Šakiai	47
Jurbarkas	48	Šalčininkai	50
Kaišiadorys	56	Šiauliai	14
Kaunas	7	Šilalė	69
Kelmė	97	Šilutė	41
Vilnius	2	Širvintos	32
Kėdainiai	57	Švenčionys	17
Klaipėda	61	Tauragė	46
Kretinga	58	Telšiai	94
Kupiškis	31	Trakai	38
Lazdijai	68	Ukmergė	11
Marijampolė	43	Utena	39
Mažeikiai	93	Varėna	60
Molėtai	30	Vilkaviškis	42
Nida	59	Vilnius	2
Pakruojis	91	Zarasai	70

šiauri, daugiausia iš abiejų pusių apaugę daugiamečiais medžiais, kurių viršūnės susipynusios ir sudaro gražią žalią arką, besitiesiančią kelis kilometrus. Poilsio aikštelių labai mažai, o ir tos pačios mažos, nepatogios.

Vakare pasiekėme kelionės tikslą – Netoli Pščelniko (Soldino) esantį Kūdamo kaimą. Jame Lietuvos lakūnų pastatytoje klėtelėje įrengtas Dariaus ir Girėno muziejelis. Mus pasitiko Lenkijos lietuvių draugijos Ščecino skyriaus pirmininkas Jonas Želėpienis ir sekretorius Antanas Marcinkevičius. Mūsų čia jau laukė Antano Narušio vadovaujama dviratininkų grupė, išvykusi liepos 17-ąją nuo iškilmų prie paminklo Kaune. Septynias dienas jie važiuo be atokvėpio, beveik visą laiką per lietuvių ir prieš stiprų vėją. Atvyko ir Punske gyvenantys lietuviai.

Nekantraudami, su virpesiu širdyse, siauru miško keliu patraukėme prie paminklo. Paėjėję kaletą šimtų metrų, ant kalnelio, tarp "Lituanicos" sparnais paženklintų pušų, pamatėme granito paminklą, kuriame lietuvių, lenkų, vokiečių ir anglų kalbomis įrašyta: "Šioje vietoje žuvo lietuviai lakūnai – Atlanto nugalėtojai Steponas Darius ir Stasys Girėnas". Tyliai ošė išlakios pušys, iki šiol saugodamos "Lituanicos" žuvimo paslaptį.

Kiekvienas sustingo prie to švento mažyčio žemės lopinėlio, vadinamo "Lietuva", ten, Lenkijos žemėje, už kelių šimtų kilometrų nuo Lietuvos. Čia nustojo plakusios mūsų didvyrių širdys, šios pušys girdėjo paskutinį jų

atodūsi, jų lūpose sustingusi brangiausia žodį "Lietuva", ši žemė sugėrė jų kraują. Čia sustojo Laikas ir išnyko Nuotolis. Čia žmogaus BŪTIS perėjo į kitą formą, nepavaldžią nei laikui, nei nuotoliui, perėjo į kitas erdves ir kitas prasmes. Čia stovėdamas pajunti ir supranti, kodėl lietuviai važiuoja šimtus kilometrų, kad galėtų pastovėti prie šio žemės lopinėlio.

Atsigavę po pirmo išpuolio, žmonės ilgai stovėjo, aptarinėjo lakūnų žuvimo priežastis, fotografavosi, glostė krintančios "Lituanicos" sparnais sužeistų pušų žaizdas, kurių net 60-ties metų laikotarpis nepajėgė užgydyti.

Sugrįžę prie klėtelės apžiūrėjome joje įrengtą muziejėlį. Pasistatėme palapines. Vakare įvyko trumpas koncertėlis. Alvydas Rapkevičius dainavo savo kūrybos dainas, skirtas Dariui ir Girėnui, Onutė Auškelytė papasakojo nuostabią legendą apie mūsų tautos didvyrius, buvo skaitomos eilės, dainuojamos lietuvių liaudies dainos. Atvykusieji ruošėsi iškilmingam rytdienos minėjimui.

NAUJAS TAUTOS FONDO ADRESAS

Pranešame, kad Tautos Fondo raštinė persikėlė į naujas patalpas.

Naujas adresas:

351 Highland Boulevard
Brooklyn, New York 11207-1910
telefonas (718) 277-0682
faksas (718) 277-0682

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

PATRIA

2638 W. 71 St., Chicago, IL 60629,
tel. (312) -778-2100

Didelis pasirinkimas dovaninių bei buitinių prekių, pageidaujimų ir Lietuvoje. Dėl specialiai sumažintų kainų klausykitės Šluto radijo valandos sekma dienais nuo 7 iki 8 val. ryto, 1450 AM banga.

SUNKŪS KARO MIETAI

Bronius Aušrotas

(Tęsinyš iš praėjusio numerio)

Mano slaptų raštų skyriuje nieko neradau. Žinojau, jog tą slaptą bylą viršininkui tikrai grąžinau ir pagalvojau, kad kpt. Schmitz tikriausiai bus užmiršęs atžymėti ją savo gaunamų – išsiunčiamų raštų knygoje.

Kpt. Schmitz slaptų dokumentų skrynia (Kirte) buvo prigrista įvairių reikalingų ir nereikalingų dokumentų. "Kiste" buvo vadinamas karo lauko seifas. Ta dėžė (apie 0.5 metro aukščio, 1 metro ilgio ir 40 cm pločio) būdavo padaryta iš ažuolinių lentų, apjuostų metaliniais lankais.

Kapitonui Schmitz akylai stebint mano tikrinimą, pradėjau iškrauti ant jo rašomojo stalo bylas viena po kitos. Iškvčiau daugiau kaip pusę seifo, bet trūkstamos bylos nebuvo... O gal aš apsirikau?... Pradėjau abejoti, bet šito neparodžiau savo viršininkui. Dar liko tik kelios bylos – dvi ar trys... Ir štai priešpaskutinė, "pražuvusioji" byla! Kitiems girdint, paklausiau kapitoną Schmitz: "Ar tai ta byla, kurią 'pasisavinau' ir už kurią man grąšino karo lauko teismu?" Paklausiau kiek pakeltu, sujau-dintu balsu. *"Ich bitte um Verzeihung"* (prašau atleisti), – tyliai ištare kpt. Schmitz. Tada paprašiau jį tuojau telefonu pranešti plk. H. Kiepiui, kad "Sonderfuehrer Sprogies (tai yra aš) nieko nepasisavino, dirbdamas dokumentacijos skyriuje".

Neporomis kpt. Schmitz pakėlė telefono ragelį ir, sujungus su plk. Kiepu, jam trumpai atraportavo, kad įtarimai apie Sonderfuehrer Sprogį nepasitvirtino ir kad slapta byla surasta. Deja, kpt. Schmitz nedrįso prisipažinti, kad ta byla buvo surasta jo paties saugojamoje skrynioje. Man nuo širdies nukrito sunkus kaltinimų akmuo – esu išteisintas nuo neteisingo įtarimo! Minos nuo kelio į namus pašalintos!..

Tos kelios dienos prieš išvykstant į Kauną prabėgo greitai. Tuo pusiau laisvalaikiu geriau pažinau miestą ir jo apylinkes. Iš daugiau kaip dvidešimt Pskove esančių cerkvių, didžioji jų dalis buvo paversta sandėliais. Kapinės prie vienos cerkvės netoli upės kranto buvo apleistos. Nors pats miestas nuo karo ne per daug nukentėjęs, bet atrodė gana apšepęs: namų dažai nublukę, šaligatviai išgriuvę ir neprižiūrimi.

Visokiu atveju, mano aš-

tuonių mėnesių iškila į Pskovą buvo naudinga: gerokai patobulinau rusų kalbos mokėjimą ir susipažinau su vokiečių karinės žvalgybos ligi 1943 m. naudotais metodais, renkant žinias apie priešą. Tos žinios šiek tiek man padėjo ateityje, žengiant pirmuosius pokario žingsnius laisvoje Amerikoje.

KAUNO KOMENDANTŪROJE

Mano įsidarbinimas parvykus į Kauną buvo užtikrintas, kadangi plk. H. Kiepi buvo pataręs prisistatyti Lietuvos karo komendanto įstaigoje. Kai tik sugrįšiu susitvarkęs asmeniškus reikalus.

1943 m. liepos 11 d. užėjau į komendantūrą. Mane priėmė karo komendanto gen. E. Just adjutantas mjr. F. Brandt. Jis pranešė, kad prieš keletą dienų buvo gauta telegrama iš Pskovo, jog aš esu grąžinamas į Kauno komendantūrą užimti esančias vertėjo pareigas.

Mjr. Brandt surado man etatinę vietą vienoje lietuviškoje kuopoje, stovėjusioje Šiauliuose. Iš jos nuo liepos 15 d. būsiu perkeltas į Kauno komendantūrą vertėjo pareigoms. Mat, pagal majoro Brandt aiškinimą, vokiečių armija vedanti ne tik tvarkingą finansinę, bet ir asmeninę savo žmonių atskaitomybę.

Buvau dėkingas mjr. F. Brandtui už greitą ir sėkmingą reikalo sutvarkymą. Į jo klausimą, ar aš turiu kokių nors pageidavimų, atsakiau: "Norėčiau gauti bent dvi savaites atostogų, nes jų nesuturėjęs nuo 1941 metų". Kiek pagalvojęs, mjr. Brandt sutiko ir priminė, kad manęs lauks darbovietėje rugpjūčio 1 dieną. Ir tada man jau atrodė, kad jis bus sukalbamas žmogus.

Po trumpų dviejų savaitių atostogų, praleistų Alytaus tyrame pušyno ore, grįžau į tarnybą nustatytu laiku. Darbo čia buvo nedaug. Tai matė ir suprato mano naujieji darbdaviai. Kaip ir visose įstaigose, taip ir šioje komendantūroje vyravo biurokratiški nuostatai – kiekvienas tarnautojas privalėjo prirašyti tiek popieriaus puslapių, kad pateisintų užimamą vietą.

1943 m. spalio mėn. pradžioje mane išsiuntė komandiruotėn vienai savaitei į Pskovą. Ten turėjau būti vertėju karo lauko teisme, kur buvo nagrinėjamos dviejų lietuvių kareivių drausmei nusižengimų bylos. Tie kareiviai

nemokėjo vokiečių kalbos, o teisėjas – lietuvių. Po mano pasikalbėjimo su tais "nusi-kaltėliais" paaiškėjo, kad tie kareiviai nesuprato duoto įsakymo eiti į nakties patruliavimą su vokiečių sargybos viršininku. Man teisme paaiškinus visa padėti. kaltinimai atpuolė. Tačiau, turbūt dėl pavyzdžio kitiems, tie kariai buvo nubausti tik po dvi savaites daboklės.

Lankydamasis Pskove, sumaniau užėiti į anksčiau gyventus namus ir aplankyti savo buvusius bendradarbius. Prie tų namų dabar stovėjo sargybinis, kuris, mane pamatęs, prisiartinio ir paklausė, kokių reikalių į šį namą noriu užėiti. Atsakiau, kad ten dirbau iki liepos mėnesio ir norėčiau susitikti savo seną pažįstamą Sonderfuehrerį Knibbe.

Sargybinis nuėjo prie savo būdelės, kuriame buvo telefonas. Po minutės sugrįžęs jis pranešė, jog mano ieškomas asmuo yra išvykęs. Man daugiau nieko nebeliko, kaip tik grįžti į viešbutį, kuriame buvau apsistojęs, ir laukti anksti rytą į Vokietiją išsiančio greitojo traukinio.

Kelionė iš Pskovo į Kauną pavyko laimingai: traukiniekas pakeliui neužpuolė ir ant jo bėgių nebuvo pridėliota minų. Sugrįžęs į darbovietę, parašiau raportą savo viršininkui. Džiaugiausi, kad galėjau išgelbėti du lietuvius nuo sunkesnės kalėjimo bausmės.

Tuo tarpu komendantūroje daug darbo neturėjau. Viršininkai galvojo, galvojo ir sumanė sudaryti lietuvių karo korespondentų grupę, betarpiškai priklausančią pačiam vokiečių komendantui, tiesioginėje OKW Prop-Abteilung vadovybėje.

NAUJOS PAREIGOS

1943 m. lapkričio pradžioje komendanto adjutantas mjr. Brandt pakvietė mane į jo kambarį. Jis man paaiškino, kad prie kai kurių lietuviškų kuopų ir batalionų yra

priskirti lietuviai korespondentai, panašiai kaip prie vokiečių padalinių Rytų ir Vakarų frontuose yra Kriegs-berichter (karo korespondentai). Komendanto Justo ir kitų štabo pareigūnų nuomone, išsklaidyti lietuviai korespondentai neatlieka jiems karo metu pavestų pareigų. Atseit, lietuvių spaudoje per mažai yra rašoma apie vokiečių pastangas nugalėti komunistą. Todėl bus mėginama sutelkti prie komendanto įstaigos lietuviškų laikraščių žurnalistus aprašyti karo eigą Rytuose.

Dėl to bus sudarytas lietuvių karo korespondentų vienetas. Tiems žurnalistams bus pripažinti Lietuvos kariuomenėje turėti kariški laipsniai. To vieneto (būrio) vadu yra numatoma paskirti mane, ir duoti kuopos vado etatą, kaip kapitonui pridera. Tam korespondentų būriui yra numatytos ir patalpos – Ime aukšte iš dešinės pusės paskirtas didelis kambarys korespondentams, o mažesnis būrio vadui.

Mjr. Brandt patarus, turėjau paskelbti vietinėje spaudoje ("Į Laisvę" dienraštyje), kad prie Kauno komendantūros yra numatoma įsteigti korespondentų būrį vietoje karo korespondentų, išsklaidytų įvairiuose lietuviškuose daliniuose Rytų fronte.

Paskelbus spaudoje apie tokio būrio sudarymą, greitai atsirado keli žurnalistai, kurie savo iniciatyva retkarčiais nuvykdavo prie lietuviškų dalinių fronte. Norinčių į šį būrį įstoti tarpe buvo: Jurgis Kalakonis, Juozas Rimas, viršila A. Apynys, viršila Gerulaitis, vyr. puskarininkis Kanas, dail. Povilas Osmolskis, rašytojas Petras Babickas ir kiti. Tai buvo graži to vienetu užuomazga.

Vokiečių organizatorių idėja buvo, kad lietuviai žurnalistai informuotų lietuvišką visuomenę apie Lietuvos karius, kovojančius prieš komu-

nistus Rytų fronte. Idėja atitiko to meto vokiečių karo vadovybės galvojimą, kad "be užnugario paramos negalima karą laimėti".

Tuo laiku karas rytuose nejudėjo pergalės link, bet priešingai – vokiečiai buvo išstumti iš Kaukazo ir pralaimėjo istorinį, lemiamą mūšį prie Stalingrado. Frontas vis buvo trumpinamas, taupant gyvąją jėgą. Taigi atsirado gyvas reikalas dėti pastangas, kad spaudoje būtų plačiau ir dažniau informuojama apie Lietuvos karius, esančius Rytuose.

KALĖDŲ DOVANOS

1943 m. gruodžio pradžioje mjr. Brandt man pranešė, kad komendantūra nutarusi vokiečių karinės vadovybės žinioje esančius karius rytuose apdovanoti kalėdinėmis dovanomis – *Weihnachtspeackchen*.

Vienam kitam iš Kaune esančių karo korespondentų teko parašyti į spaudą keliolika straipsnių, skatinančių Lietuvos visuomenę Kalėdų proga prisiminti savo artimuosius, kovojančius rytuose.

Vidaus reikalų tarėjo Socialinių reikalų departamentas sutiko atlikti visus paruošiamuosius darbus šiai akcijai sėkmingai atlikti. Iš komendanto įstaigos buvo gauti leidimai reikalingoms prekėms nupirkti, taip pat buvo gauti sąrašai karių, kuriems tokie siuntiniai turėjo būti nusiųsti. Komendanto įstaiga taip pat pažadėjo išsiųsti tas dovanėles karo meto paštu – Feldpost.

Dar kelias savaites prieš Kalėdų šventes šis sumanymas buvo įvykdytas. Po švenčių buvo gauti padėkos laišukai iš keliolikos karių, gavusių kuklias dovanas iš tėvynės. (Bus daugiau)

**ALTO 53-SIS METINIS
SUAŽIAVIMAS ĮVYKS**
š.m. spalio 30 d. Lietuvių Tautiniuose namuose. Išvakarėse, t.y. spalio 29 d., ALTO Chicago skyrius rengia suvažiavimo atstovams ir svečiams susipažinimo vaišes.

Chicagoje Holy Cross ligoninės administracija liepos 23 d. surengė specialų priėmimą Chicagoje besilankančiam Lietuvos Sveikatos apsaugos ministrui dr. Brėdikiui ir dr. Valavičiui. Ši ligoninė jau yra skyrusi apie pusę milijono dolerių vertės Lietuvos medicinos pagalbai reikmenų.

Priėmime dalyvavo vietos Mercy Lift ir kiti darbuotojai. Iš ALTO pakviesti dalyvavo G. Lazauskas ir dr. V. Dargis.

Talpintuvai siunčiami kas savaitę

TRANSPAK praneša: NAUJI MAISTO SIUNTINIAI:

55 svarai įvairaus maisto \$ 98.

22 svarai įvairaus maisto \$ 65.

22 svarai mėsos gaminių \$ 95.

45 svarai įvairaus maisto be mėsos \$75.

Mažas, bet vertingas: kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos konservai, vitaminai – **tik \$35.**

Visi gaminiai sudaryti iš užsienietišių produktų,

išskyrus rūkytas dešras ir sūrį.

Pinigai pervedami doleriais.

Siųskite per seniausią persiuntimo į Lietuvą įstaigą Daugiausia siuntinių į Lietuvą siunčiama per **TRANSPAK.** Skubius siuntinius siunčiame AIR CARGO

RŪTA DEGUTIENĖ

216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK Chicago tel. 312 436-7772

LAISVĖS NETEKUS

Benediktas Butkus

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

– Juokas juoku palieka. Juokas nuvargusį žmogų atgaivina, sunkią dalią palengvina. Bet kaip iš tikrųjų mudu ant tos kalabozės atsigulsim? Gal pakarčiui – pirmiau vienas, paskui kitas?

– Pamėginkim kartu sugulti, juk gražaus laiko turim.

Ir kaip mudu ant tos "lovos" bemėginom sugulti, prie vienas kito arčiau prisispauti, meiliai rankomis apsikabinti, kad nuo dėžės nenusiristumėm, vis tiek vietos neužtenka – tai galvos per didelės, tai kojos per ilgos.

– Pamėginkim atbulai sugulti, – pasiūlo Janis, – aš savo galvą prie jūsų kojų priglausiu, o savo kojas prie Tamstos galvos priglausiu. Manau, kad taip sugulę, galėsime bent kiek pailsėti.

Janio pasiūlymas buvo neblogas. Taip meiliai, kad ir keistoj lovoj sugulę abu greitai sumigom. Netrukus miegodamas juntų, kad mano draugelis Janis lovutėje mane vieną paliko ir aplink mane miegantį vaikščiodamas, varsiškai apsirengęs, prieš šaltį dejuodamas kovoja.

Aš šiek tiek pamiegojęs, kaip zuikis iš apsnigto arimo guolio pakilęs, pajudėjau, pasiražiau, skaudamus kaulų sąnarius patikrinau, ar dar jie gali pajudėti. Tada pamatau, kad mano bičiulis Janis, per naktį nemigęs, šaltame rūsy išsikankinęs, kaip drobė išbalęs, skundžiasi, kad jokių būdu negalįs sušilti, atsigauti, kad visą kūną drėgnas šaltis varsto, drebulys purto. Nusivelku savo švarką ir sakau:

– Prašau pasivilkti mano šiltą švarkelį, gal šiek tiek atšils, plaučių uždegimo išvengsi. Aš šilčiau apsirengęs, man lengviau šaltį ir alkį nugalėti.

Rytą maisto dalintojas pavaišino dienos daviniu: davė po 300 gramų duonos ir po puoduką šilto vandens. Tai šiai dienai ir visas maistas. Reikėjo kantriai laukti kitos dienos ryto, kada vėl gausi praryti tą patį davinį.

Mano draugelis Janis pavalgęs apšilo. Susivyniojęs į mano švarką, parvirto ant cemento grindų ir užmigo. Užgeso elektros lemputė ir kurį laiką kameroje buvo tamsu. Po kiek laiko prižiūrėtojas padavė degančią žvakę, kurią liepė pastatyti vidury kameros grindų. Mano Janį perspėjo, kad dienos metu karcery neleidžiama miegoti.

Karcerio viduasly degančios žvakės liepsnelė pajvairino sunkų karcerio gyvenimą. Susėdę ant grindų, šildomės ir kalbamės:

– Žinai ką, mielas Jani, man ta deganti žvakelė tarkainiais blynais kvepia. Reikėtų žvakelės ištirpusių riebalų paragauti. Vis šiek tiek galėsime alquio kirminėlių nuraminti.

– Paragaukim.

Palaižėm šiek tiek ištirpusios žvakės stearino, bet greitai baltoji žvakė sudegė. Ištaigingasis mūsų karceris vėl aptemo. Mažas malonumas tamsiame šaltame salone ant šaltų cemento grindų sėdėti ir nieko neveikti. Beldžiamės į karcerio duris ir prašom, kad prižiūrėtojas dar vieną žvakelę atneštų.

Prasiveria karcerio durys, prižiūrėtojas sako:

– Šiandien antros žvakės negausit. Per parą priklauso tik viena žvakė.

– Na, ir gudrūs tie prižiūrėtojai, nepasisekė jų apgauti, antros žvakelės išprašyti. Juk į laisvę išėję, nepasigailėtume ne vieną žvakelę ant jų kapo įžiebt.

– Aš galvoju, – sako Janis, – kad į laisvę patekus pirmiausia reikėtų juos automato metaliniais saldainiais pavaišinti ir ne žvakes ant jų kapų uždegti, bet didele pasmaluota degančia šluota visus atėjūnus rusus emgebistus iš mūsų pavergtų kraštų iššluoti, kad jų nė kvapo niekas neužuostų.

Trečią parą vėl mudvieju kartu gyvenimą kameroje pajvairino: pavieniui leido praustis. Kitų neatidėliotinių reikalų nereikėjo atlikinėti. Kai tik iš karcerio patekau į koridoriaus kitą orą, iš karto pajutau didelį silpnumą: akys aptemo, kojos pradėjo manęs neklausyti. Tik galvą šaltu vandeniu pašlapinęs atsigavau, pradėjau suprasti, kur esu...

Apsizvalgęs po vandentiekio vamzdžiu radau paslėptą laikraštį "Pravda", dar visai naują, nesuglamžytą. Pagalvojau, kad šiuose karceriu urvuose kenčia nekvaili žmonės, jeigu sugeba laikraštį pagauti, paskaityti ir kitiems gudriai perduoti. Tokį įdomų radinį aptikęs nudžiugau, bet ir pabijojau, kad į karcerį einant palydovas nepakratytų ir laikraščio nerastų. Tuomet, žinoma, prasidėtų tardymai, klausinėjimai – kur laikraštį gavai, kas jį tau prausykloje paliko ir t.t. Todėl laikraštį saugiai užantyje paslėpiau, o į karcerį sugrįžęs net ir Janiui nieko nesakiau.

Trečios paros vakarą su Janiu suskaičiavom, kad mudu karceryje tris gabalus duonos suvalgėm, tris puodukus vandens išgėrėm ir trims žva-

kėms padėjome sudegti. Paskaičiavom, kad mudvieju karcerio bausmė turėtų baigtis. Kiek mudvieju jėgos leido, pradėjom į karcerio duris belstis. Prižiūrėtojas pravėrė karcerio duris ir paklausė:

– Kas atsitiko, ko norit?

– Raudonasis rupūžgalvi, išleisk iš to surūgusio urvo. Jau trijų parų bausmę seniai atlikom, turbūt užmiršot.

– Truputį luktelkit. Tuoju išaiškinsiu, – sako prižiūrėtojas. Uždaręs duris, kažkur pradingo.

Netrukus prižiūrėtojas praneša mudviem linksma naujiena. Liepė iš karcerio išeiti ir paskui jį į kamara žygiuoti. Kadangi į kamara koridoriaus laiptais reikėjo lipti aukštyn, tai ir kelionė buvo varginanti. Kiek galėdamas stengiausi nuo prižiūrėtojo neatsilikti, nepargriūti, kad nereikėtų mane nešti į kamara įnešti. Tačiau nuo didelio nuovargio ir pasikeitusio koridoriaus oro pradėjo kojos neklausyti, į šalis klipatuoti. Bet kartais ir sunkioje gyvenimo valandoje žmogui laimė padeda. Taip ir man atsitiko. Koridoriaus laiptais sunkiai aukštyn lipdamas, pamačiau prie sienos pastatytą šluotą, kuria pasiramsčiuodamas at-

kulniavau ir net į kamara įsimečiau.

Su Janiu į kamara sugrįžę, pasijutom lyg iš tolimos kelionės parkeliavę. Kameros draugai pasiūlė jų sutautpytais duonos gabalėliais pasistiprinti, bet valgyti atsisakėm, nes alkį daugiau galima kentėti, negu didelį nuovargį, nemigą, todėl abudu, kaip kirviai, kritom ant narų į savo patalėlius ir tik rytą pabudom, jausdamiesi, kaip kadugių spygliuose išmaudyti...

– Dėkui Tamstai, kunige Rimkau, už šiltą megztuką ir brolišką pagalbą. Jis man daug padėjo šlykščiame karceryje šaltį iškentėti.

– Ir aš Tamstai, kunige, esu dėkingas, nes Tamstos megztukas leido mano draugui karceryje viršutiniu švarku mane sušildyti. Vis dėlto, jūs, lietuviai, savuosius nelaimėje geriau atjaučiate. Jeigu ne mano draugo švarkas, aš iš karcerio būčiau nesugrįžęs.

– Mes, lietuviai džiaugiamės ir didžiuojamės, kad mūsų kalinių tarpe yra jaunų, išsimokslusių idealistų, dar gobšumo šalnos nepakastų kunigų, su kuriais lengviau ir vergijos jungą nešti.

Kameroje ant narų per naktį gerai pailsėjom ir pusryčiais pasistiprinę pasakojom draugams pergyventus karceryje vargus. Tačiau man knietėjo užantyje paslėptas laikraštis, apie kurį tik aš vienas nežinojau. Juk tokį

turtą pasisekė karceryje pačiuoti! Rodos, ir pats laikraštis mano antyje atgijo ir pradėjo krutėti. Juk iki šiol mes apie karo eigą ir kitus pasaulio įvykius jokių žinių neturėjom.

– Vytautai, Tamsta gerai rusų kalbą kremti, – iš anties ištraukiu laikraštį ir paduodu kaimynui leitenantui Mackevičiui, – paskaityk, ką čia toje "Pravdoje" komunistai plepa? Gal kokią gerą žinutę apie karo eigą surasi? Tik pasisaugok, kad per durų vilkelį emgebistai nepastebėtų, o tai, ko gerą, vėl karcerio nusipelnysim.

Kameros draugai laikraštį "Pravdą" pamatę, visi sujudo ir pradėjo domėtis, iš kur aš laikraštį gavau ir kas jame rašoma. Juk tai visiems buvo didelė naujiena.

Vytautas Mackevičius, po narais pasislėpęs, pirmiausia pradėjo skaityti trumpus karo eigos – Informbiuro – pranešimus, iš kurių sužinojom, kad karas vyksta jau Rusijos gilumoj, kad apsuptas Leningradas, frontas prie Maskvos priartėjęs, pietiniame fronte per Ukrainos žemę net ir Volgos upę pasiekta.

Šios kuklios žinutės visus prislėgtus kameroje kalinius atgaivino, nuotaika pataisė, sukėlė entuziazmą, ypač jaunimo tarpe. Net ir strategų atsirado, kurie apskaičiavo laiką, kada karas turi baigtis, kada visi į laisvą tėvynę grįšime ir net programas numatė, kaip savo tėviškėse švęsime išsigelbėjimo iš komunistinio teroro šventes...

Tik vyresnio amžiaus kaliniai per daug nepasidavė jausmams, per daug nesi-džiaugė. Dar sunku buvo suprasti, kas kam gerklę perkąs šiame bepročių sukeltame kare, į kurį visas pasaulis įsivėlė. Jeigu karas užsitęs – vokiečiai jį gali pralaimėti, nes prie bado sleksčio prives-tiems komunistams padeda ne tik Amerika, Anglija, bet ir beribiai Rusijos plotai bei žiaurūs šalčiai. Mums nėra ko per daug džiaugtis – vokiečiai Sibiro taigoje mūsų neieško. Jie turi savo tikslus. Dar mums per anksti apie išsigelbėjimo šventes svajoti. Mums reikia kantriai kentėti ir laukti, ką likimas mums atneš...

(Bus daugiau)

TRISDEŠIMT PIRMAS

Dirvos novelės Konkursas

DVI PREMIJOS

Pirmoji – 500 dolerių

Antroji – 300 dolerių

skiriamos iš

A.A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir bobūdį patiems pasirinkti.

Ilgis: Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėle rašytą, su dvigubu tarpu.

Laikas: Paskutinė rankraščiui įteikti data 1993 metų rugsėjo 10 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiams siųsti:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiami dalyvauti visi lietuviai rašytojai, gyveną Lietuvoje, JAV ar bet kuriam kitame krašte.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinaival būti parašyti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėdama uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tikslai laimėjusio vokelis bus atidarytas.

Nepremijuoti rankraščiai gražinami tikslai autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

SAULĖLEIDŽIO SONETAI

A.a. Stasio Santvaro paskutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukrauta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00 dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA
19807 CHEROKEE AVE.
CLEVELAND, OH. 44119

JAV senato vienbalsis pasisakymas

RUSIJOS KARIUOMENĖS
IŠVEDIMO REIKALU

Praėjusią savaitę JAV Senatas vienbalsiai priėmė pataisą JAV Valstybės departamento ir Teisingumo departamento lėšų skirstymo įstatymui, kurioje reikalaujama, kad Rusijos Federacija tęstų greitą kariuomenės išvedimą iš nepriklausomų Pabaltijo valstybių – Estijos, Latvijos ir Lietuvos – tvirtai ir sąžiningai laikydamasi numatyto tvarkaraščio.

Pataisą pasiūlė Arizonos valstijos senatorius Dennis DeConcini, kuris yra JAV Kongreso Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Komiteto (CSCE) pirmininkas. Senatorius DeConcini, CSCE kopirmininkas kongresmenas Steny Hoyer ir apie 50 kitų JAV Kongreso narių, prašomi Jungtinio Amerikos Pabaltiečių Komiteto (JBANC), buvo siūlę panašaus turinio rezoliucijas ir anksčiau.

Senatorius DeConcini pažymėjo, kad nepriklausomų Pabaltijo valstybių – Estijos, Latvijos ir Lietuvos – teritorijose tebėra apie 30,000 Rusijos kariuomenės. "Ši kariuomenė – sovietmečio palikimas – dabar yra pavaldi Rusijos Federacijai ir jos buvimas Latvijoje, Estijoje ir Lietuvoje pažeidžia šių valstybių suverenumą," – pasakė ponas DeConcini. "Taip pat, kariuomenė kelia grėsmę regiono stabilumui. Pavyzdžiui, Rusijos Oro pajėgų lėktuvai ir toliau skraido be leidimo, pažeisdami šių šalių oro erdvę." Taip pat jis pasakė, kad "Pabaltijo valstybės nebus tikrai laisvos, kol paskutinis Rusijos kareivis neapleis jų teritorijos." Senatorius DeConcini kreipėsi į savo kolegas, prašydamas remti šią pataisą ir tuo parodyti, kad mes ir toliau rūpinamės šiuo klausimu. "Laiku priimta pataisa taptų ženklu Maskvai, kad jau pats laikas išvesti savo kariuomenę iš Pabaltijo kraštų visiems laikams," – užbaigė jis.

Kiti Senate kalbėjusieji senatoriai, kurie rėmė šią pataisą, buvo: Arizonos senatorius John McCain, Šiaurės Carolinos senatorius Jesse Helms ir Michigano senatorius Donald W. Riegle, Jr. Ponas Helms pabrėžė kad "Jei nepagerės šio ir kitų klausimų tarp Jungtinių valstijų ir Rusijos vyriausybės sprendimas, bus labai sunku pateisinti didžiulę Jungtinių Amerikos Valstijų mokesčių mokėtojų teikiamą pagalbą Rusijos Federacijai." Senatorius Riegle, be kita, pareiškė, kad "Mano kolegos ir aš nuolat raginame mūsų vyriausybę ir kitas tautas reika-

lauti kad baigtųsi šis neatleistas Pabaltijo šalių suvereniteto pažeidinėjimas, kuris tęsiasi net baigusis šaltajam karui ir žlugus Sovietų Sąjungai." Nors Rusija ir Lietuva pasirašė sutartį, kad Rusijos kariuomenė turės būti išvesta iki 1993 m. rugpjūčio 31 d., keletas kalbėtojų išreiškė susirūpinimą dėl neseniai padarytų Rusijos pareiškimų, kad gali būti jog išvedimas baigsis tik 1994-ųjų gale.

Jungtinio Amerikos Pabaltiečių Komiteto vykdomasis pirmininkas Mati Koiva, sužinojęs, kad pataisa buvo priimta Senate, pasakė, jog "Nesuprantama, kaip 1940 m.

Sovietų okupacinės kariuomenės likučiai dar gali būti Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Šioms šalims II Pasaulinis karas iš tikrųjų baigsis tik tuomet, kai išeis paskutinis Rusijos kareivis." Taip pat ponas Mati Koiva pareiškė padėką senatoriui DeConcini ir jo kolegoms Jungtinių Valstijų Senate už jų nuolatinę paramą Pabaltijo tautoms.

Atstovų Rūmų ir Senato jungtiniam konferencijos komitetui peržiūrėjus lėšų skirstymo įstatymą su kariuomenės išvedimo pataisa, jis bus grąžintas į Atstovų Rūmus galutiniam balsavimui ir iš ten bus pasiųstas prezidentui Clintonui pasirašyti.

ALTO pirmininkas G. Lazauskas ir ALTO pirmasis vicepirmininkas K. Oksas š.m. rugpjūčio 5 d. pasiuntė senatoriui Dennis DeConcini padėkos telegramą.

ALTO Inf.

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

2129 KNAPP STREET. BROOKLYN NY 11229

FAX 718-769-3302 Telex 216 282

PIGIAUSI SKRYDŽIAI Į
VILNIŲ IŠ NEW YORKO

\$ 718 plus taxai

į abu galus

VYTIS TRAVEL

2129 Knapp St. Brooklyn NY 11229
Tel. 718-769-3300; 1-800-952-0119

Daytona Beach, Florida.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIME
DALYVAUJA AMBASADORIUS
LOZORAITIS IR RAŠYTOJA
BIRUTĖ PUKELEVIČIUTĖ

Po vasaros atostogų mūsų gražiame lietuvių telkinyje įvyksta pirmas renginys – Tautos šventės minėjimas.

Minėjimą, kaip ir praeityje, ruošia Daytona Beach ir apylinkių Amerikos lietuvių tautinės sąjungos skyrius, š.m. rugsėjo mėn. 12 d., sekmadienį.

Minėjimas prasidės lietuviams skirtomis iškilmingomis pamaldomis, Prince of Peace katalikų bažnyčioje, Ormond Beach, 2 val. 30 min. po pietų. Iškilmingas šv. Mišias už Lietuvą aukos lietuvių sielovados reikais besirūpinantis labai nuoširdus kun. Ričardas Grasso ir ta proga pasakys Tautos šventės reikšmę primenantį pamokslą. Pamaldose dalyvaus ir Lietuvos respublikos ambasadorius Washington, Stasys Lozoraitis.

Pamaldų iškilmingumą praturtins gražiomis giesmėmis choras Sietynas, vadovaujamas muz. Antano Skridulio.

Tuoju po pamaldų visi turintieji įsigiję kvietimus į pokylį vyksta į vieną iš gražių viešbučių – Treasure Island Inn, 2025 So. Atlantic Ave., Daytona Beach Shores, kur 4 val. 30 min. įvyks kokteilio valandėlė–pabendra-

mas, o po to pokylis.

Pokylio metu pagrindinę kalbą pasakys garbingasis svečias Lietuvos Respublikos ambasadorius Washington, Stasys Lozoraitis.

Meninėje, dienos progai parinktoje programoje dalyvauja mūsų žymioji rašytoja, aktorė, režisierė Birutė Pukelevičiūtė.

Ji skaitys savąją kūrybą. Ją pažįsta lietuvių išeivija ir Tėvynėje, kaip vieną iš talentingiausių rašytojų, parašiusių gražių kūrinių mūsų mažiesiems, romanų, kurie buvo premijuoti, savo lėšomis, pati režisuodama, sukūrė Aukso Žąsį – filmą. Jos literatūrinės kūrybos plotmės plačios, jos meninė plati, šakota veikla išlieka nemari išeivijos, o taip pat ir Tėvynės literatūros ir kūrybos istorijoje. Tad ją išgirsti–didelis malonumas.

Į šią šventę rengėjai maloniai kviečia visus, bet kur Floridoje begyvenančius tėvynainius. Gausiai dalyvaujanti minėjime, tuo pačiu pagerbsime valstybininką, ambasadorių Stasį Lozoraitį ir mūsų mielą, kūrybingą rašytoją, aktorę Birutę Pukelevičiūtę.

Į minėjimo pokylį kvietimus prašoma įsigyti iš anksto, skambinant skyriaus pirmininkui Vytautui Abraičiui, telef. 904-445-2589, arba kreipiantis į valdybos narius – J. Janušaitį, Praną Damijonaitį, Kosta Žolyną ar Petrą Lanį.

Skyriaus valdyba, vadovaujama Vytauto Abraičio rūpestingai tvarko minėjimo reikalus ir tikimasi, kad tėvynainiai iš plačių Floridos apylinkių bei tolimųjų vietovių šventėje dalyvaus, nes tai reikta, o gal ir vienintelė proga susitikti su ambasadoriumi Stasiu Lozoraičiu ir pasigėrėti mūsų mielos rašytojos, aktorės Birutės Pukelevičiūtės kūryba.

Tad visi keliai šį kartą teveda mus į Daytona Beach, FL.

PHARMACEUTICA BAL-TICA, LTD – NEW YORK, N.Y. praneša, kad praėjusiais – 1992 metais, firma pasiuntė į Lietuvą už virš \$10,000 JAV dolerių vertės knygų ir paaukojo farmacijos ir medicinos srityse – ophthalmologijoje cardiologijoje, vidaus ligų, ir t.t. Visos knygos buvo paaukotos Kauno Medicinos Akademijai ir Lietuvos Sveikatos Apsaugos Ministerijai.

NEVAŽIUOSIU

Vladas Vijeikis

Skambtelėjau savo draugui Florijonui ir sakau:

– Gal pavežėtum?

– Kur tave turiu vežti? Ar širdies ataką gavai? O gal dar bauriau kas atsitiko? Kur tave vežti? – Florijonas buvo labai susinervinęs. Pagaliau, jis mano draugas.

– Nusiramink. Noriu tavęs paprašyti pavežėti į paskaitą. Manau, kad ir tu važiوسي, tad kartu sutaupysime porą stiklinių benzino. Šiais laikais juk reikia tautpyti...

– Tu man apie taupymą ir kitokius tarptautinius reikalus nezaunyk. Tiesiai sakyk, ko nori?

– Noriu, kad mes kartu važiutumėm į paskaitą.

– Kokią paskaitą?

– Tiksliai nežinau. Šiuo laiku tiek daug paskaitų. Šiandien rodosi iš Lietuvos ministerio pavaduotojo patarėjas kalbės apie Lietuvą. Reikia paklausti.

– Kokių reikalų ministerijos?

– Kas žino. Dabar tiek ministerių atvažiuoja, kad jau pasimečiau kas, kokie ir kokiu reikalu.

Štai kad ir žinia. Chicagoje lankosi Lietuvos Sveikatos apsaugos ministeris. Be savo šeimos dar atsivežė Sveikatos ministerijos užsienio ryšių viršininką. Tokio titulo neturi net Amerikos sveikatos ministerija. Įtartinai, kad tas titulas sugalvotas tik pasivandravojimui po pasaulį. Ar ne geriau jis sėdėtų namie ir tikrai rūpintųsi sveikatos reikalais. Bet kaip jis rūpinsis, kad jis net ne daktaras. Žurnalistams pareiškė, kad jis informuos užsienio lietuvius apie sveikatos būklę Lietuvoje. Apie tai jau senai žinoma. Ir tai ne jo reikalas. Bet reikia kaip nors pateisinti savo titulą.

VERTINGI ALBUMAI

Gera proga įsigyti meniško grožio albumą **"Einu per Lietuvą"**. Tai jau trečioji lietuvių fofomenininko Juozo Polio kelionė per Tėvų žemę.

Anksčiau išleisti albumai – **"Gimtoji žemė Lietuva"**, **"Atgimstanti Lietuva"**.

Naujame albume jau Lietuva pabudus, gražiausios ir brangiausios jos kraštovaizdžio vietos, svarbūs įvykiai, šventės. Albume rasime ir lietuviškąją Ameriką: lietuvių bažnyčias, paminklus.

Nepaprastai jautrus ir šiltas albumo tekstas, kurį parašė šviesios atminties prof. Česlovas Kudaba.

Kiekvieno albumo kaina po #18 dol. Užsakant paštu reikia pridėti po \$3.00 persiuntimo išlaidomis.

– Tavęs nevešiu ir pats nevažiuoju, – stipriai atsakė Florijonas.

– Kur tavo patriotizmas? Kur tavo... – čia man pritrūko žodžių, bet Florijonas turėjo.

– Buvau aš keliose paskaitose tų ministerių. Kalba apie tą ką mes visi senai žinome ir atmintinai galime pakartoti. Kai paklausi klausimą tai mikčioja, mikčioja ir nežino ką atsakyti. O kaip jis

žinos, jeigu jis po svietą vandravoja. Kaip jis gali žinoti kas Lietuvoje dedasi, jeigu jis jau pusę Europos išmaišė ir numatęs dar į kitus kontinentus pakeliauti.

– Na tai ko nenuvažiuoti paklausti? Jeigu apie Lietuvą mažai sužinosi tai bent apie kitas šalis papasakos.

– Kitos šalys man žinomos ir be jo. Aš televiziją turiu. Ir ne bet kokią. Spalvotą. Pačią didžiausią. Ten visas šalis rodo. O kalbant apie šalis. Norėčiau to ministerio paklausti, kodėl jis nevažiuoja į Braziliją, Argentiną, Urugvajų? Ten irgi lietuvių yra. Ir jie norėtų išgirsti, kas dedasi Lietuvoje. Taip

KAIP SEKASI TELKTI NAUJUS SKAITYTOJUS

Jau mėnuo laiko kai bandom telkti naujus Dirvos skaitytojus. Ir turim prisipažinti, kad kol kas nedaug laimėjome.

Iki šio laiko tik 11 naujų Dirvos metinių skaitytojų tegavome: dalį patys Dirvą užsisakė, o dalį užsakė jų artimieji.

Taip pat tegavome tik 10 adresų, kad jiems Dirvą kurį laiką siųstume susipažinimui. Taigi labai mažai.

Mes labai prašome Dirvos naujų skaitytojų talkon įjungti Tautinės Sąjungos skyrius, pavienius narius. Jiems prijaudiančius ir visus kitus, kuriems tik rūpi Dirvos turinio gerinimas ir jos išsilaikymas

Josū DIRVA

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

Visi lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokačių suradimu, kurie, palyginti, už mažą atlyginimą turi dirbti ilgą darbo valandą.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos įokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai jų mažiau tegeauna. Dirvai tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba ir Dirvos redakcija visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki šių metų pabaigos, praveisti naujų skaitytojų telkimo vajų.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artin ieji jiems užsakys, už Dirvą metams moka tik \$20.00.

Mielai, ilgamečiai Dirvos skaitytojai, remėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite Dirvą savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems, ypač Lenkijoje, Karaliaučiaus srityje ar dar tebegyvenantiems Sibire.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaiminystėje ar ir toliau gyvenančių, kurie Dirvos neskaity, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime Dirvą nemokamai kurį laiką siųsti, kad jie pilnai su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų Dirvos skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime Dirvos tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą Dirvos stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname ir atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Pavardė ir vardas _____

Gatvė ir Nr. _____

Miestas _____ Valstybė _____ Žil _____

Jei siūlote Dirvą siųsti susipažinimui, įrašykite siūlomą adresą:

Pavardė ir vardas _____

Gatvė ir Nr. _____

Miestas _____ Valstybė _____ Žil _____

• DIRVA • 1993 m. rugpjūčio 19 d. • 9 psl.
sakanti iš pirmų šaltinių. Tai vaduotojai ten nevažiuoja?
kodėl tie ministeriai ir jų pa- O, kad ten dolerių nėra...

Girdėta iš Jungtinių Tautų

(Atkelta iš 2 psl.)

komitetų skaičius bus mažinamas nuo septynių iki šešių.

Pasiūstas atsakymas Jungtinių Valstijų Geografinių vardų Tarybai, kuri kvietė Misijos patarėją A. Gurecką bendradarbiauti tikrinant Lietuvos geografinius vardus ir ruošiant jų žinyną. A. Gureckas sutiko tarpininkauti tarp šios tarybos ir atitinkamų Lietuvos žinybų bei institucijų, kad tarybą gautų visą jai reikalingą informaciją.

Į URM perduota visoms JT valstybėms-narėms išplatinta Estijos nota dėl svetimšalių įstatymo.

Liepos 26 d. Ambasadorius A. Simutis dalyvavo trijų Baltijos valstybių ambasadorių pasitarime Jungtinių Tautų rūmuose aptarti Generalinės Asamblėjos Prezidento S. Ganėv vizito Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje rezultatus, o taip pat ir konsultacijas apie tai su Rusijos ambasadorius JT-ose J. Voroncovu. Pasitarimas vyko Latvijos Ambasadoriaus A. Baumanio iniciatyva. Ambasadorių Simutį į pasitarimą lydėjo Misijos patarėjas D. Sužiedėlis.

Misijos patarėja G. Damušytė dalyvavo Bosnijos ir Hercegovinos Ambasadoriaus JT rūmuose sušauktame informaciniame supažindiniame, kuriame jis ir Bosnijos teisinis konsultantas nušvietė Bosnijos poziciją derybose su agresoriais ir Hagos Tarptautiniame teisme. Genocido konvencijos rėmuose Bosnija stengiasi išsikovoti teisę apsiginti ir peišintis diplomatiniam spaudimui padalinti Respublikos teritoriją į tris nepriklausomas valstybes.

Ambasadorius A. Simutis Prezidentui A. Brazauskui perdavė Bangladešo premjerės laišką, kuriame prašoma Lietuvos paramos Bangladešo atstovo P. S. Ahmed kandidatūrai JT maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) Generalinio Direktoriaus postui.

Misijos patarėja G. Damušytė painformavo URM apie 1994 Tarptautinių šeimų metų Pasaulinį NGO forumą, kuris įvyks š.m. lapkričio 28 – gruodžio 2 d.d. Valetėje, Maltoje. JT koordinatorius šeimos metams Vienoje kviečia Lietuvos vyriausybės ir visuomeninių organizacijų atstovus į šį forumą, kurio tikslas yra susdaryti galimybę visuomeninėms organizacijoms apsikeisti žiniomis apie paramos šeimai sistemas, šeimos programas, politiką, ir pan.

Liepos 27 d. Ambasado-

rius A. Simutis informavo Ukrainos ambasadorių prie JT apie LR poziciją Sevas-topolio klausimu.

Ambasadorius A. Simutis dalyvavo Rytų Europos valstybių grupės ambasadorių pietuose, kuriuos surengė Lenkijos vyriausiasis atstovas Jungtinėse Tautose Ambasadorius Z. Włosowicz.

Baltarusijos Ambasadoriaus kvietimu, Ambasadotius A. Simutis dalyvavo Nepriklausomybės šventės iškilmėse Baltarusijos misijoje prie JT.

Liepos 28 d. Misijos patarėjas D. Sužiedėlis dalyvavo specialioje Generalinės Asamblėjos sesijoje, kurios metu į Jungtinių Tautų narių eiles buvo priimta Andoros Kunigaikštija. Ši mažytė valstybė, esanti tarp Prancūzijos ir Ispanijos, tampa 184 JT valstybe-nare. Andoros įstojimo rezoliucijos rėmėjų tarpe buvo ir Lietuva.

Liepos 29 d. URM Tarptautinių organizacijų skyriui perduota nepriklausomybės dienos proga išplatintas Baltarusijos misijos spaudos pranešimas, kuriame teigiama, kad Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė buvusi baltarusų valstybė. Pranešimas buvo išplatintas JT spaudos skyriuje, ne kaip oficialus JT dokumentas.

Liepos 30 d. JT Nusigin-klavimo ofisas pranešė LR Misijai prie JT, kad š.m. rugsėjo 27-30 d.d. Kijeve, Ukrainoj yra šaukiamas saugumo ir nusiginklavimo simpoziumas, į kurį Lietuvos Vyriausybė kviečiama siųsti atstovą. Simpoziumas aptars bendrus Euro-Azijos rajono saugumo klausimus, konkrečiai dabartinės NVS šalių problemas, kurios kelia rūpestį ir kaimyninėms valstybėms.

Rugpjūčio 2 Misijos patarėja Gintė Damušytė tarėsi su JAV leidykla dėl siūlymo spausdinti ir platinti LR įstatymus anglų kalba. Leidykla nukreipta į atitinkamas instancijas Seime ir Vyriausybėje dėl tolesnių konsultacijų.

Rugpjūčio 3 JT Vystomosi fondui Vilniuje prašant, Misijos patarėja G. Damušytė paruošė Lietuvos Misijos prie JT veiklos apžvalgą.

■ Laiškai Dirvai

PRAGMATIŠKA CITATA

Į mano laišką atspausdintą kovo 16 d. "Draugo" laidoje atsiliepė oponentas Č. G. teigdamas, kad: ... "yra tikras nesusipratimas". Paneigęs mano motyvus, kad "husarų" karinio dalinio laike nepriklausomybės Lietuvos teritorijoje nebuvo, taria: "Yra nieko daugiau, kaip labai neseenos praeities nežinojimas".

To nesusipratimo būtų išvengta jei Č.G. būtų pacitavęs taip, kaip mano buvo parašyta, o buvo taip. Cituoju:

"Pažymėtina, kad po 1918 m. nepriklausomybės paskelbimo iki 1940 m. begėdiško Lietuvos kariuomenės likvidavimo ir valstybės suvereniteto pakasynų "husarų" vardu kariuomenės dalinio Lietuvos teritorijoje nebuvo". Mano laiško apimtis siekė tik nepriklausomybės laikotarpį, o gerb. Č.G. riečia mane į ožio ragą nežinojimu, kad "husarus" į Lietuvą atvedė Steponas Botaras 16 a. pabaigoje. Ir jei aš tų "husarų", jodinėjančių Petro Vileišio aikštėje, Kaune nemačiau, tai turėčiau patikėti Vytauto Statkaus, Lietuvos karinių reikalų istoriko tvirtinimu arba liudininkais. Deja, gerbiamas, aš savo pulko istoriją žinau labai gerai ir tam tikslui liudininkų neverbuoju. Džiaugiuosi turėjęs progos atlikti 1-jo gusarų D.L. Etmono Kun. Jonušo Radvilos pulke karinę prievolę, dalyvauti kavalerijos konkurse: gusarų, ulonų ir artilerijos pulkų bendrose varžybose.

Prieš 1934 m. konkursus sklido gandai, kad ulonai pretenduoja būti perkeltais į Kauną, o gusarams tektų keltis į Alytų. Tas klausimas buvo sutartas išspręsti konkurso būdu. Būtent, kuris pulkas laimės rungtynes, tam teks galimybė būti Kauno iguloje.

Kągi, teko pasitempti. Paskutines dvi savaites prieš varžybas, kiekvieną dieną dvi valandas treniravome savo ištikimus partnerius – žirgus. Varžybų dieną dėka eiklaus juodbėrėlio įkopiau į antrą vietą.

Sekant tradicija prizų laimėtojai orkestrui grojant parado maršą iškilmingai praeitiavome pro vyriausybės estradą. Paradą priėmė respublikos prezidentas, ministrų kabinetas, akredituoti užsienio atstovai, kariuomenės aukštoji vadovybė ir svečiai. Tuo tarpu tūkstantinės kauniečių minios įtemptai plojo. Tai saldūs prisiminimai...

Su ulonais kovą už būvį laimėję gusarai paliko Kauną, laikinosios Lietuvos sostinės sargyboje.

Pagaliau Č.G. kaltina mane, būk aš nepagrįstai metu šešėlį išeivijai, "kad ji "slavina" buvusio kavalerijos pulko vardą. Vengrai juk nėra "slavai". Ačiū Dievui. Klaidžioti po 16 a. kemsynus neteko. Man į pagalbą atėjo prof. J. Balčikonio DABARTINĖS LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS. Ten 246 psl. aptariamas "husaras" – (2) ikirev., užs. lengvosios kavalerijos raitelis (kareivis ar karininkas). Santrumpos paašškinta – ikirev. ikirevoliucinis. užs. žodis vartojams užsienio gyvenimo reiškiniams žymėti" įdomu, kurios valstybės revoliuciją prof. Balčikonis turėjo omenyje?... Kiek caro armijoje buvo tų ginčijamų "husarų" pulkų, nežinau. Bet jei buvo rašomi "husarai". To ir užtenka. Kadangi šimtmečiais draugystės ryšių labui buvome "įsipareigoję" klastos ar grasos keliu jų nepasisekimais pasidalinti, atrodo, kad tos laimės neišvengsime ir dabar. Jeigu rytiečių gomurinis tembras neįstengia "h" raidės ištarti, aukokimės dar vienai dilemai – sudėkime jiems naujus vožtuvus!

Būtų labai netaktiška pabėgti iš kovos lauko neatsiliepus dėl to "šešėlio" primesto neklaidingajai išeivijai.

Gen. St. Raštikis 1984 m. liepos 5 d. laiške man rašo: "Šia proga noriu pabrėžti, kad nuo 1919 metų Lietuvos kariuomenės 1-asis kavalerijos pulkas buvo vadinamas "gusaru" pulku". Jungiu laiško kopiją. Bet savo atsiminimuose gusarus vadina "husarais". Mūsų tautinė šventovė Karo Muzėjus S. Raštikio atsiminimuose tapo "muziejumi". Visur brukama "ie". Antras visų karinių istorikų

autoritetas pulk. K. Alš. Lietuvių Enciklopedijoje nuo 1919 m. pirmą raitelių dalinį pakrikštijo "husarų" vardu, neatsižvelgiant kad tais metais lietuvių kalbos alfabetė net raidės "h" neturėjome. Karo Muzėjus ir jo suslavintai rašoma – "muziejus". Prisimintina visiems istorikams, kad Karo Muzėjaus" iškaba į "Muziejų" buvo pakeista tik antroje sovietų okupacijoje. Pirmaisiais metais nespėjo tą niekšišką darbą atlikti.

Tai tiek dėl to "šešėlio" išeivijai. Nejaugi, tokie autoritetai kaip generolai, buvę ministrai, enciklopedijų redaktoriai, jų bendradarbiai ir kiti lietuviškos kultūros puoselė-

tojai Č.G. nelaikomi išeivijos nariais. Ko siekiama tokiais kaltinimais ir nepagrįsta informacija? Visokie kalbos tiesintojai, jų tarpe ir gen. S. Raštikis tvirtina, kad abu tie žodžiai "husarai" ir "gusarai" yra: ... nelietuviškos kilmės". Ne žodžių kilmės aš ieškau, o tik įrodau, kad "husarų" laike Lietuvos nepriklausomybės mūsų šventoje žemelėje nebuvo.

Atrodo, kad ir Č.G. bus autoritetų sekėjas, užtarėjas, o mažiausiai tiesos ieškotojas. Ateityje šiuo klausimu rašantiems oponentams neat-sakinėsiu.

Kazys Zara
YUCAIPA, CA

DELEGACIJA IŠTIRTI KARIUOMENĖS IŠVEDIMO EIGA

(Jungtinės tautos, 1993 rugpjūčio 11.) Šiandien Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius Boutros Boutros-Ghali paskyrė ambasadorių prof. Tommy Koh iš Singapūro jo Specialiuoju pasiuntiniu, kuris vadovaus JT delegacijai susipažinti su ginkluotųjų pajėgų išvedimo eiga Baltijos valstybėse pagal Generalinės Asamblėjos priimtą Rezoliuciją 47/21.

JT Generalinio sekretoriaus delegacija š.m. rugpjūčio 28 dieną išvyksta iš New Yorko dviejų savaitių misijai į Rusiją, Lietuvą, Latviją ir Estiją. Delegacija lankysis Maskvoje (rugpjūčio 29-31), Vilniuje (rugpjūčio 31-rugsėjo 3), Rygoje (rugsėjo 3-6), Taline (rugsėjo 6-7), vėl Maskvoje (rugsėjo 8-9). Vizito metu numatomi susitikimai su Rusijos ir Baltijos valstybių politiniais ir kariniais vadovais, derybų delegacijomis, parlamentariais ir užsienio diplomatais. Delegacija taip pat aplankys karines bazes.

Profesorius Koh kaip Nuolatinis atstovas daug metų vadovavo Singapūro Misijai prie JT New Yorke. 1981-82 metais jis buvo Trečio-

sios JT Jūrų teisės konferencijos prezidentu ir pirmininkavo 1992 JT Aplinkos Apsaugos ir Vystymosi konferencijos paruošiamajam komitetui. Prof. Koh yra teisininkas, baigęs Singapūro, Harvardo ir Cambridge universitetus, buvęs Singapūro Ambasadorius JAV-bėse ir dabar einantis Politikos studijų instituto direktoriaus pareigas.

Baltijos valstybių iškelta Rezoliucija 47/21 buvo Generalinės Asamblėjos vienbalsiai priimta 1992 lapkričio 25. Pagal ją, JT Generalinis sekretorius yra įpareigotas paruošti pranešimą apie išvedimo eiga 48-toje Generalinės Asamblėjos sesijoje šį rudenį.

Fredrick & Co.

Hair Design • Manicures
Pedicures • Skin Care
**Kviečiame lietuvius
mus aplankyti
481-4121**

FRED BOWEN, savininkas
863 East 185th Street
CLEVELAND, OHIO 44119

Clevelando skautai, vadovaujami v.s. R. Belzinsko, liepos 31 d. buvo išvykę į Jubiliejinę skautų ir skaučių stovyklą. "Rakas" Michigan.

Iš k.: Beržinskas, Matas, vadovas v.s.R. Belzinskas, Rukšėnas, Tamašiūnas, Kliorys, Gelažius ir Nasvytis.

CLEVELANDO BALFO SKYRIAUS PLATI VEIKLA

Su malonumu tenka prisiminti, kaip Clevelando lietuviai įrengė valgyklą Caritas bustinėje, Vilniuje. Čia kasdien maitina tuos, kurie neturi kur eiti. Valgykla, pasižventusių žmonių dėka, tebeveikia ir atlieka tikrai svarbų šalpos darbą.

Šimet, birželio mėn. Clevelando Balfo skyrius, pasiuntė valgyklai penkis šimtus dol. maisto produktams pirkti. Vida Žitinskienė, valgyklos vedėja, su dėkingumu, žvelgdama dangun pasakė: "Tikrai, ši dovana, kaip iš dangaus. Nes kiekvieną dieną vis mažiau ir mažiau gauname aukų. Geradarės senutės pačios jau neturi ką valgyti. Labai skaudu, kai atėjus vargšui, neturime nei kashio duonos, ar rūbelio apdengti jo kūnui. Dievas telaimina gerąsirdžius Clevelando lietuvius." Užbaigė savo kalbą V. Žitinskienė.

Balfas dėkoja visiems aukotojams. Jeigu atsirastų rėmėjų – aukotojų, kurie norėtų šiai valgyklai paaukoti, aukas galite įteikti bet kuriam Balfo Valdybos nariui, sekmadieniais parapijos svetainėje. Jūsų auka bus nuvežta ir perduota Caritas valgyklos vadovybei, o jūs gausite pakvitavimą. Šelpkime, pagal išgalę. Kad ir mažiausia auka, jiems bus didelė parama.

Balfo šalpos darbas vyksta be pertraukos. Rūbų siuntos su vaistais iki šiol pasiųsta: Panevėžio Tremtinių Bendrijai 16 siuntinių, Suvalkų Trikampui 7 ir Vilniaus Tremtinių Bendrijai 11. Mūsų rūbų kambarys pasipildė naujomis aukomis. Darbas nesustoja ir vėl ruošiamos naujos siuntos. Pirmo reikalingumo organizacijoms; tremtiniais ir našlaičiams, gausioms šeimoms. Balfo valdyba nuoširdžiai dėkoja už aukas, paramą.

Tikimės, kad ir ateityje remsite mūsų pastangas padėti artimui.

Balfo valdyba

Greitai ir tvarkingai atlieku įvairius kiemo darbus.

SKAMBINKITE

Linui Mulioliui 692-0702

PARENGIMAI

• RUGPJŪCIO 22 d. Lietuvių Klubo Gegužinė.

• RUGSĖJO 10-11-12 d.d. Lietuvių Namų 20 – metų sukakties Minėjimas.

• RUGSĖJO 25 d. Pabaltiečių Vakaras. Ruošia lietuviai latviai ir estai.

• SPALIO 2 d. 7 v.v. Koncertas The Singing Angels Dievo Motinos auditorijoje.

• SPALIO 9-10 ir 23 dienomis JAV LB Clevelando apylinkės rengiamų LIETUVIŲ DIENŲ programa Dievo Motinos parapijos patalpose.

• LAPKRIČIO 14 d. Šv. Jurgio parapijos rudens Festivalis 11:30 – 3:30 v.v.

CLEVELANDE ir apylinkėse

CLEVELANDO LIETUVIŲ NAMAI ŠVENČIA SAVO GYVAVIMO DVIDEŠIMTIES METŲ SUKAKTĮ Š.M. RUGSĖJO 10, 11 IR 12 DIENOMIS

Rugsėjo 10 d., penktadienį, Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo atidarymo Lietuvių Namuose 20 metų sukakties pobuvį viršutinėje salėje. (Vaisės, muzika, šokiai), svečiams rezervacijų nereikia.

Rugsėjo 11 d., šeštadienį, sukakties banketas – žavi gero orkestro muzika, šokiai, šampanas, specialiai pagamintos Lietuvių Namų sukakties šventei vaisės, visi baro patarnavimai ir kt. ir visa tai tik 30 dol. asmeniui.

Rugsėjo 12 d., sekmadienį, Šv. Mišios: 10:00 val. Dievo Motinos parapijos šventovėje, 10:30 val. Šv. Jurgio parapijos šventovėje, 12:00 val. užbaigtuvės Gintare.

Lietuvių Namai mums, o ypač organizacijoms, dar taip reikalingi. Naudokimės Lietuvių Namų patarnavimais, dalyvausime kas galime tų namų 20 metų sukakties šventėje.

Užsissakykite stalus į banketą (po 8 ar 10 asmenų) ar pavieniui pas tos šventės rengimo komiteto narius: Mečį Aukštuolį – Tel.: 481-

9928, Zenoną Dučmaną – Tel.: 944-5644, Jurgį Malskį – Tel.: 486-9165, Bronių Bernotą – Tel.: 486-9165 arba pas Lietuvių Namų administracijos narius – Tel.: 531-2131.

Svečiai iš mūsų brangios tėvynės Lietuvos ar iš kitų vietovių lankydami Lietuvių Namus, stebisi ir gėrįsi tų namų taip skoningai, lietuviškais motyvais papuoštais įrengimais.

LENGVATLEČIŲ DĖMESIUI!

LSK Žaibo lengvosios atletikos treniruotės vyksta pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais, nuo 6:30 val. vak., Forest Park School, 27000 Elinore, Ave. Euclid, Ohio ir trečiadieniais nuo 6:30 val. vak., Cuyahoga Community College, Western Campus, West Pleasant Valley Rd. prie York Rd., Parma, Ohio.

Kviečiami prisijungti ir nauji nariai, ypač vaikai. Pagėidautina treniruotės lankyti bent 2 kartus į savaitę, jei yra galimybė.

Dėl papildomų informacijų galima kreiptis į Algirdą Bielskų 486-0889, Eglę Laniauskienę 731-7464 ar Liuse Tamošiūnienę 843-6647.

LSK Žaibas ruošiasi dalyvauti 1993 m. Š. Amerikos

baltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybėse, rugsėjo 11 & 12 d.d., Burlington, Ont., Kanadoje.

Išlaikykime Clevelando lietuvių sportinį gyvenimą gyvą!

LSK Žaibas

GRAŽI VAKARONĖ

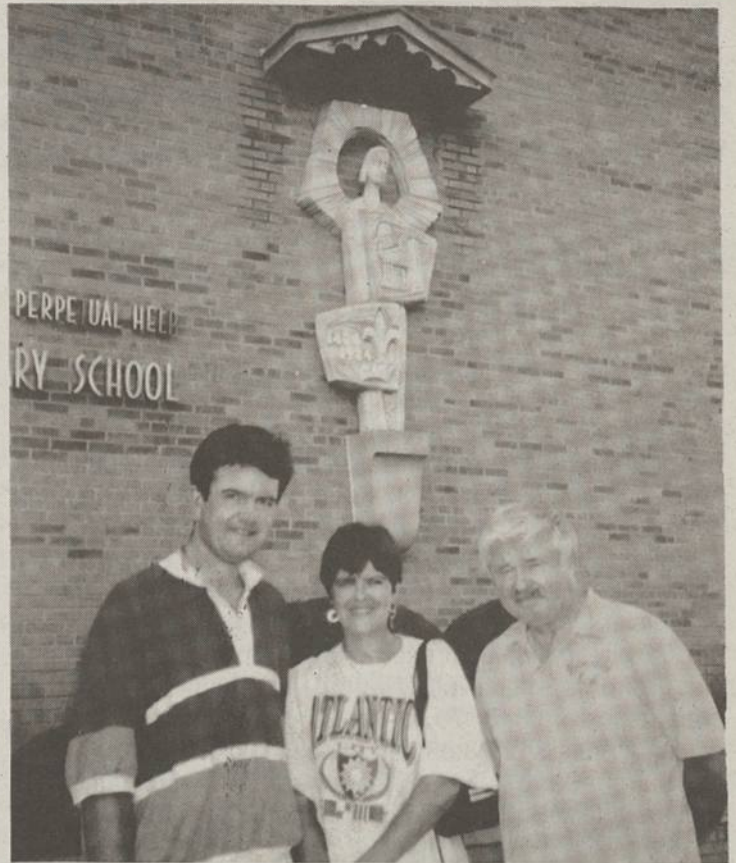
Š.m. liepos 24 d. Clevelando lietuvių kultūrinio darželio dr-jos pirmininkas Vincas Apanius, o Vyt. Staškus papasakojo apie šios draugijos veiklą. Programą atliko Gold Coast Follies – pensininkų ansamblis, kuriame aktyviai reiškiasi balsingi vyrai ir grakščios moterys nuo 62 iki 85 m. amžiaus. Jų programa buvo perpinta populiariomis šio krašto dainomis, maloniai nustebino solistės lietuviška daina. Vakaronė užbaigta Erie paežerės verandoje vaisėmis ir pašnekėsimais. Jos nesutrukdė lietus ar vėtro, kurios liepos 28 d. vakarą nusiaubė ne tik Bratenahl miestelį, bet ir plačius Didžiojo Clevelando plotus.

Ger.J.

AUDROS NUOSTOLIAI

Aną savaitę Clevelandą ir jo priemiesčius nusiaubė galinga audra, kuri išlaužė daug medžių ir nutraukė elektros srovę 300,000 abonentų. Nukentėjo ir Šv. Jurgio parapija. Du bažnyčios langai tapo vėtro išdaužti. Šventoriuje trys dideli medžiai buvo išlaužti, vėliavos stiebas išverstas, dalis tvoros bevirstančių medžių sutriuškinta. Klebonas yra dėkingas parapijiečiams – Alg. Matulioniui, J. Bacevičiui, G. Hudak, D. ir V. Ribinskiams už talką. Vieni audros metu atvyko saugoti parapijos turtą, kiti atvykę šeštadienį išvalė audros sužeistas nuolaužas.

Ger. J.

Iš Palangos į Jubiliejinę skautų ir skaučių stovyklą vyko du vadovai inž. Laimis ir Rita Normanai. Juos lydėjo v.s. Č. Kiliulis iš Bostono. Clevelande globojo v.s. J. Budrienė ir v.s. VI. Bacevičius. VI. Bacevičiaus nuotr.

Visiems savo esamiems ir būsimiems klientams pranešame, kad per mūsų kompaniją siunčiami SIUNTINIAI NEBUS MUITUOJAMI. Tik anešdami siuntinį turėkite su savimi sąrašą siunčiamų daiktų.

"Atlanta" mielai laukia jūsų.

- Siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Estiją
- Pinigų persiuntimas
- Air cargo
- Maisto siuntiniai

VISA TAI -

atlanta IE
Trumpiausias kelias gimtinėn

639 East 185th Street
Euclid, OH 44119

Telefonas (216) 481-0011

Dirbame: antr. - penkt. nuo 9 v.r. iki 5 v.v.,
šeštadienį nuo 9 v.r. iki 2 v. popiet

Pagrindinis atlanta IE ofisas - Chicagoje

DĖMESIO CLEVELANDO LIETUVIAI! LITHUANICA COMMERCE & CARGO INC.

Siunčia siuntinius į Lietuvą adresatams į namus.

Siuntiniai bus priimami

Lietuvių Namuose – 877 E. 185 St.

rugpjūčio 22 nuo 2 v.p.p. iki 5 v.p.p.

rugpjūčio 23 nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.

Siuntiniai bus priimami rugsėjo 19-20 d. spalio 3-4 d.

Siuntinių kainos laivu – iki 100sv. – 67¢-1 sv. minimum \$20

virš 100 sv. – 57¢-1 sv.

Siuntinių kainos oro linija – iki 40 sv. – \$2.65 -1sv. min. \$30

* virš 40 sv. – \$2.45 -1sv.

Sudarome ir siunčiame amerikietiško maisto siuntinius. Pervedame pinigus į Lietuvą.

LITHUANICA C & C INC. 6607 S. PULASKI RD. CHICAGO ILL 60629

Tel. 1-312-585-8700, Fax 1-312-585-8922

Prezidentas Gediminas Zaremba

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street • Cleveland, OH 44119

481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

LIETUVIAI PASAULINĖJE UNIVERSIADOJE

Kaip jau ankščiau buvo pranešta, būrelis Lietuvos reprezentantų dalyvavo 1993 m. Pasaulinėje Universiadoje (Pasaulio Studentų Žaidimuose), š.m. liepos mėnesį, Buffalo, N.Y. Šiose masinėse žaidynėse, kuriose dalyvavo apie 7500 sportininkų iš 137 kraštų, lietuviai pasirodė gana sėkmingai. **Nelė Savickytė – Žilinskienė** iškovojo antrą vietą – sidabro medalį šuolyje į aukštį, pasekme 1.95 m. (6'5"), kas yra kartu ir naujas Lietuvos rekordas. Labai sėkmingai pasireiškė Lietuvos studentų krepšinio rinktinė, prisiklususi net iki pusfinalių, užsirekomenduodama kaip pasaulinės klasės komanda. Kaip žinome, lietuvaitės pusfinalyje pralaimėję Kubai 73:76, o kovoje dėl 3 vietos – bronzos medalių, prieš JAV 73:83, turėjo pasitenkinti 4-ta vieta.

Šiame Dirvos numeryje talpiname 4 nuotraukas iš Universiados, Buffalo, N.Y. padarytas clevelandiečio Vyto Klorio.

J. Kaušaitė, viena iš iškilesnių Lietuvos studentų krepšinio rinktinės žaidėjų.

STASIO LOZORAIČIO KREIPIMASIS

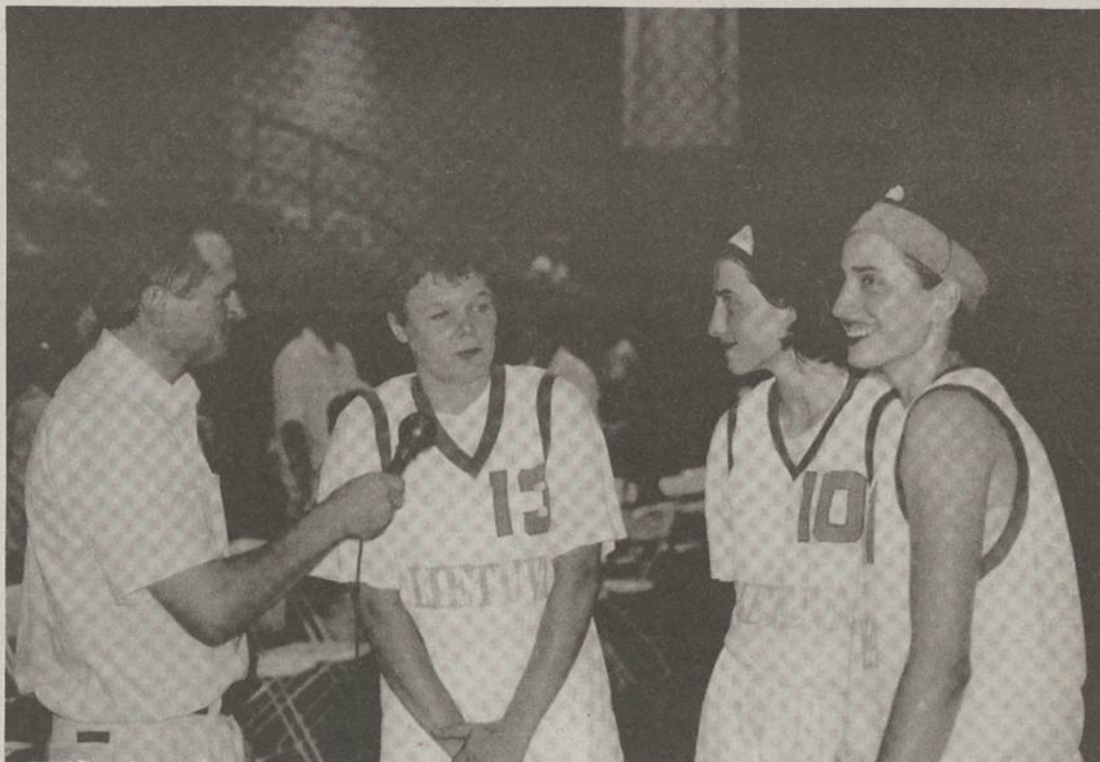
Didžiai Gerbiama
p. Bieliauskiene,
esu giliai sujaudintas tuo
dėmesiu, kurį Tamsta ir dau-
gelis Lietuvos piliečių skyrė
man ir mano reikalams.
Dabar artėjant labai svar-

biai istorinei valandai, kada
pirmą kartą mūsų tautos gy-
venime Šventasis Tėvas bus
mūsų svečias, labai prašau
nutraukti bet kurias demon-
stracijas ar kitokias akcijas,
kurios galėtų kaip nors su-

A.A. ONAI TALLAT-KELPŠAITEI JURSKIENEI

apleidus šį pasaulį, nuoširdžią ir giliai
užuojautą reiškiame dukrai SNIEGUOLEI,
ilgametei mūsų Federacijos narei ir LMKF
Phildelphijos Pirmininkei, taip pat jos
sūnams LIUTEVERUI ir JUOZUI su šei-
momis, visiems giminėms ir artimiesiems.

*Lietuvių Moterų
Klubų federacija*

Lietuvos televizijos reporteris kalbasi su Lietuvos studentų krepšinio rinktinės žaidėjais laike 1993 m. Pasaulinės Universiados, š. m. liepos mėnesį, Buffalo, N.Y.

trukdyti momento iškilmin-
gumą bei orumą. Visi Lietu-
vos gyventojai turės svečią
pasitikti ne tik su džiaugs-
mu, bet ir su atitinkamu susi-
kaupimu, kuris yra šiais at-
vejais reikalingas.

Aš Tamstos ir kitų Tams-
tos bendraminčių neprašau
atsisakyti savo įsitikinimų.
Reikia tikrai nutraukti de-
monstracijas ir parodyti, kad
mes mokame statyti valstybi-
nius ir bažnytinius interesus
aukščiau viso kito.

Priimkite mano gilią pagar-
bą ir geriausius linkėjimus.

Stasys Lozoraitis
1993 m. rugpjūčio 10 d.

Čia spausdiname Lietuvos
Ambasados Washingtone,
Viktoro Nako – padėjėjo po-
litiniams ir spaudos reikalams
paaiškinimą.

Gerbiama redakcija,

Gegužės mėnesio pradžio-
je, protestuodama prieš am-
basadoriaus Stasio Lozorai-
čio atšaukimą iš ambasado-
riaus pareigų Washingtone,
Lietuvos Nepriklausomybės
gynimo Sausio 13-osios Bro-
lijos narė Marija Garšvienė
pradėjo bado akciją. Brolija

savo 1993 metų gegužės mė-
nesio 8 dienos rezoliucijoje
pritarė bado akcijai ir kvietė
susivienijusias į Tėvynės
Santarą partijas, sąjungas bei
judėjimus prisidėti prie akci-
jos, reikalaudami, kad Prezi-
dentas, Seimas ir Vyriausybė
atšauktų šį sprendimą. Vė-
liau akciją tęsė Brolijos pir-
mininkė Jadvyga Bieliaus-
kienė, bei kiti brolijos nariai.
Liepos mėnesio pabaigoje, po
Lietuvos Prezidento Algirdo
Brazausko laiško ambasado-
riui Stasiui Lozoraičiui, Brolija
vėl kreipėsi į Prezidentą saky-
dama, jog žmonių pasipiktini-
mas ambasadoriaus atšaukimu
nemažėja, kad parašai bus ir
toliau renkami, ir jei nebus pa-
tenkintas didelės visuomenės
dalies prašymas atšaukti spren-
dimą, bus kreipiamasi į jo šven-
tenybę, Popiežių Joną Paulių II.

Atsiliepdamas į bado akci-
ją, p. Stasys Lozoraitis kreipėsi
į šios akcijos dalyvius per Lie-
tuvos Nepriklausomybės gyni-
mo Sausio 13-osios Brolijos pir-
mininkę Jadvygą Bieliauskiene.

Su pagarba *Viktoras Nakas*
Ambasadoriaus padėjėjas
politiniams ir spaudos reikalams

SUDARYTA DIRVOS NOVELĖS KONKURSO VERTIMO KOMISIJA

Dirvos novelės šiemetinė
konkurso data baigiasi rugsė-
jo 10 d. Taigi, iki konkursi-
nių novelių atsiuntimo į Dir-
vos redakciją belikę 1 mė-
nuo.

Konkurso komisiją Neoli-
tuanų vadovybė Chicagoje
sudarė iš šių asmenų: Julijos
Gylienės, Genovaitės Modes-
tienės ir Juozo Žygo. Toji
komisija, balsų dauguma iš-
spręs pirmos ir antros premi-
jos paskyrimą.

HENRIKAS IR STEFANJA
STASAI, DIRVOS BEND-
RADARBIAI, yra išvykę į
jubiliejinę lietuviškų studijų
savaitę, kuri vyksta Augsburg-
e, Vokietijoje.

Ten, studijų savaitės rė-
muose, vyksta paskaitos ir
diskusijos aktualiais Lietuvos
klausimais.

Studijų savaitei iš Lietu-
vos yra atvykę: V. Landsber-
gis, Kuolys, Daunys, Valiu-
šaitis, Pečiulis ir kiti – iš viso
13 žinomų veikėjų.

Lietuvos rinktinės vadovai, 1993 m. Pasaulinėje Universiadoje, š.m. liepos mėnesį, Buffalo, N.Y. Iš kairės – moterų krepšinio rinktinės trenerio pavaduotojas Antanas Čižauskas; vyr. moterų krepšinio rinktinės treneris / Algimantas Šatas; Lietuvos televizijos reporteris ir Lietuvos reprezentantų Universiadoje vadovas / menedžeris Česlovas Garbalius, kuris yra ir Lietuvos Studentų Sąjungos prezidentas.